

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΜΑΝΩΛΗΣ ΔΑΦΕΡΜΟΣ (ΔΑΦΕΡΜΑΚΗΣ)

Φεβρουάριος 2022

ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

- Κατάγομαι από το Ηράκλειο Κρήτης.
- Τηλέφωνο εργασίας 28310-77521 (εργασίας), e-mail: mdafermo@uoc.gr
- Προφίλ στο Academia Edu
- Προφίλ στο Google Scholar
- Προφίλ στο Research.Gate

ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- Εκλέχθηκα επίκουρος καθηγητής επί θητεία του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (ΦΕΚ Τεύχ. 3, Αρ. 230/11-4-2007) και στη συνέχεια **μόνιμος επίκουρος** (ΦΕΚ Αρ. Φύλλου 1203/ 20 Δεκεμβρίου 2010).
- Διορίστηκα **αναπληρωτής καθηγητής** (ΦΕΚ Τεύχ. 3, Αρ. Φύλλου Αρ.1374/14 Οκτωβρίου 2014).
- Διορίστηκα **καθηγητής** (ΦΕΚ Τεύχ.3, 2040/9 Σεπτεμβρίου 2021).

ΣΠΟΥΔΕΣ

- Το 1984 αποφοίτησα από το 5^ο Γενικό Λύκειο Ηρακλείου (Μέσος όρος απολυτηρίου Λυκείου 18,00).
- Το ίδιο έτος εισάχθηκα στο τμήμα *Πολιτικών σπουδών και Δημοσίων σχέσεων* του **Πάντειου Πανεπιστημίου**.

- 1984 – 1985. Φοίτησα στην Προκαταρκτική Σχολή του *Κρατικού Πανεπιστημίου M.V.Lomonosov* της *Μόσχας*.
- 1985 - 1990. Φοίτησα στη **Φιλοσοφική Σχολή του M.V.Lomonosov Moscow State University**. Το πτυχίο μου αναγνωρίστηκε με την πράξη αρ. 25/ 12 / 91 του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙΚΑΤΣΑ.
- Κατά τη διάρκεια των σπουδών μου ασχολήθηκα ιδιαίτερα με ζητήματα **Ιστορίας και Επιστημολογίας των κοινωνικών επιστημών**.
- 1988 - 1990. Έκανα εξάσκηση στη Φιλολογική σχολή του M.V.Lomonosov Moscow State University στη *μετάφραση - διερμηνεία*, για την οποία μου χορηγήθηκε πιστοποιητικό σπουδών.
- 1991 - 1995. Εργάστηκα ως υποψήφιος διδάκτορας στη Φιλοσοφική Σχολή του M.V.Lomonosov Moscow State University. Οι διδακτορικές μου σπουδές επικεντρώθηκαν στη σφαίρα της **Επιστημολογίας των Κοινωνικών Επιστημών**. Εκπόνησα διδακτορική διατριβή με θέμα: «**Το πρόβλημα της αλληλεπίδρασης Επιστήμης και Ηθικής**» την οποία υποστήριξα με Άριστα. Το διδακτορικό δίπλωμα (**DOCTOR OF PHILOSOPHY IN PHILOSOPHY**) αναγνωρίστηκε με την πράξη αρ. 25/854/1995 του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΙΚΑΤΣΑ.

ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

- Γνωρίζω άριστα την ρωσική γλώσσα και πολύ καλά την αγγλική γλώσσα.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

- *Αρίστευσα σε όλα* τα μαθήματα της Φιλοσοφικής Σχολής του M.V.Lomonosov Moscow State University (5 μέσος όρος πτυχίου στην κλίμακα 0-5- Άριστα).
- Μου χορηγήθηκε **κρατική υποτροφία** για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ρωσία από το **Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων** της Ελλάδας για τα ακαδημαϊκά έτη 1992 - 1993 και 1993 - 1994.

- Επιστημονικός Υπεύθυνος στο πρόγραμμα *DIGIT-M-ED— Global Perspectives on Learning and Development with Digital Video-Editing Media: A Qualitative Inquiry in Everyday Lives of Marginalized Young People* στο πλαίσιο του *Marie Curie Actions— International Research Staff Exchange Scheme (IRSES)*.
- Member of the **Executive Committee of International Society for Cultural-historical Activity Research (ISCAR)** (2014-2017).
- Απονομή του μεταλλίου **Georgii Schelpanov (πρώτου βαθμού)** του **Ινστιτούτου Ψυχολογίας της Ακαδημίας Επιστημών της Ρωσίας** και του **Κρατικού Πανεπιστημίου Ψυχολογίας και Εκπαίδευσης** της Ρωσίας «για την συμβολή στην ανάπτυξη της ψυχολογικής επιστήμης» (2016).
- Έκδοση **ειδικού τόμου** αφιερωμένου στην επίσκεψη μου το 2015 ως **επισκέπτης καθηγητής** στα πανεπιστήμια της Βραζιλίας USF, Unicamp και USP. Márcia A. Amador Mascia, Daniela Dias dos Anjos, Ana Luiza B. Smolka (orgs.) (2017). [*Leituras de Vigotski. Debates Internationales*](#). Sao Paulo: Mercado De Letras.
- Κείμενά μου έχουν δημοσιευτεί στα **αγγλικά, γερμανικά, ρωσικά, πορτογαλικά και περσικά (Farsi)**.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1997 έως το εαρινό εξάμηνο του 2004 δίδαξα στο **Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας** και στο **Τμήμα Νοσηλευτικής** του **ΤΕΙ Κρήτης** (7 ακαδημαϊκά έτη) τα εξής γνωστικά αντικείμενα: *Μεθοδολογία της Εκπαίδευσης, Εισαγωγή στη Φιλοσοφία, Συγγραφή επιστημονικής εργασίας, Νέοι και Κοινωνικοποίηση, Διαπολιτισμική Κοινωνική Εργασία*.
- Από το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1998 έως το εαρινό εξάμηνο του 2009 δίδαξα στο **Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης** - στο πλαίσιο του προγράμματος *Σχεδιασμός, οργάνωση, και εφαρμογή ειδικού επιμορφωτικού προγράμματος για την ακαδημαϊκή και επαγγελματική αναβάθμιση των εκπαιδευτικών της*

πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης («Εξομοίωση») - το μάθημα *Σύγχρονες προσεγγίσεις της Φιλοσοφίας της ιστορίας*.

- Από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 1998 έως το εαρινό εξάμηνο του 2002 δίδαξα στην ΠΑΤΕΣ Ηρακλείου τα μαθήματα *Φιλοσοφία της Παιδείας* και *Κοινωνιολογία της Παιδείας*. Την ίδια περίοδο ήμουν επόπτης μικροδιδασκαλιών, προκαταρκτικών διδασκαλιών, πτυχιακών διδασκαλιών σπουδαστών που μου ανατέθηκαν στο πλαίσιο των *Πρακτικών Ασκήσεων Διδασκαλίας* της ΣΕΛΕΤΕ / ΠΑΤΕΣ Ηρακλείου.
- Το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2001-2002 δίδαξα (Π.Δ.407/1980) στο Τμήμα **ΦΚΣ του Πανεπιστημίου Κρήτης** το μάθημα *Φιλοσοφία της Ψυχολογίας*.
- Από το 2002 έως το 2005 δίδαξα (Π.Δ.407/1980) στο **Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης** τα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα: *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία, Επιστημολογία και Φιλοσοφία της Ψυχολογίας, Ιστορία της Ψυχολογίας, Πολιτισμική-Ιστορική Ψυχολογία* (σεμινάριο).
- Από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2004-2005 έως το εαρινό εξάμηνο του 2006 δίδαξα στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Ιστορία της Εκπαίδευσης, Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*.
- Από το χειμερινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2006 - 2007 έως σήμερα διδάσκω στο Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης τα παρακάτω γνωστικά αντικείμενα: *Εισαγωγή στη Φιλοσοφία, Επιστημολογία της Ψυχολογίας, Ιστορία της Ψυχολογίας, Πολιτισμική-Ιστορική Ψυχολογία* (σεμινάριο), *Ιστορία και συστήματα Ψυχολογίας* (σεμινάριο), *Επιστημολογία των Κοινωνικών Επιστημών*.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΣΕ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

- Το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2004-2005 δίδαξα στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Αιγαίου ένα εξάμηνο το μάθημα «*Ποιοτική έρευνα και τεχνικές συμμετοχικής έρευνας και έρευνας δράσης*» (Φεβρουάριος 2005-Ιούλιος 2005).

- Σειρά παραδόσεων/σεμιναρίων με θέμα **“Exploring the philosophical underpinnings of Cultural Historical theory”** και σεμιναρίων στο Master's Program **“Cultural Historical Psychology and Activity Approach in Education”** (Ιανουάριος 2014 – Ιούνιος 2018). Moscow. Moscow Psychological Pedagogical University.
- Σειρά παραδόσεων/σεμιναρίων με θέμα **“Exploring the philosophical underpinnings of Cultural Historical theory”** και σεμιναρίων στο Master's Program **“Cultural Historical Psychology and Activity Approach in Education”** (Σεπτέμβριος 2019 – Ιανουάριος 2020). Moscow. Moscow Psychological Pedagogical University.
- Σειρά παραδόσεων/σεμιναρίων με θέμα **“Exploring the philosophical underpinnings of Cultural Historical theory”** και σεμιναρίων στο Master's Program **Cultural Historical Psychology and Activity Approach in Education** (Σεπτέμβριος 2020 – Ιανουάριος 2021). Moscow. Moscow Psychological Pedagogical University.
- Σειρά παραδόσεων/σεμιναρίων με θέμα **“Methodology in cultural-historical and activity research”** και σεμιναρίων στο Master's Program **Cultural Historical Psychology and Activity Approach in Education** (Σεπτέμβριος 2021 – Δεκέμβριος 2021). Moscow. Moscow Psychological Pedagogical University.
- Εισήγηση στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης με θέμα: **Κοινωνικός κονστρουκτιονισμός και ανάλυση λόγου** (16-Δεκεμβρίου 2006).
- Εισήγηση στο διατμηματικό μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Κρήτης «Εγκέφαλος και νους» με θέμα **«Εισαγωγή στην επιστημολογία της Ψυχολογίας»** (Ιανουάριος, 2011).
- M.Dafermos (24/25/26 June 2013). Τριήμερο εντατικό σεμινάριο στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα στο Centro de Educação Programa de Pós-graduação em Educação, Universidade Federel do Esriritto Santo με θέμα **“Digital media, students and social crisis in Greece”**.
- M.Dafermakis (August 3 2015). **“A critical reflection on Vygotsky’s theory in the contemporary academic communities”**. A lecture of a course that was presented at Programa

de Pós-graduação Strocto Sensu em Educação, Universidade Sao Francisco (Sao Paulo State, Brazil).

- M.Dafermakis (August 10, 2015). “Rethinking cultural-historical theory: context and core concepts”. A lecture of a course that was presented at Programa de Pós-graduação Strocto Sensu em Educação, Universidade Sao Francisco (Sao Paulo State, Brazil).
- M.Dafermakis (August 17, 2015). “Rethinking cultural-historical theory: context and core concepts”. A lecture of a course that was presented at Programa de Pós-graduação Strocto Sensu em Educação, Universidade Sao Francisco (Sao Paulo State, Brazil).
- M.Dafermakis (August 18, 2015). **Developing creativity: lessons from cultural-historical theory**. A lecture of a course that was presented at Programa de Pós-graduação Strocto Sensu em Educação, Universidade Sao Francisco (Sao Paulo State, Brazil).
- M.Dafermakis (August, 19, 2015). **“Exploring Learning and Development with Digital Media”**. A lecture of a course that was presented at Programa de Pós-graduação Strocto Sensu em Educação, Universidade Sao Francisco (Sao Paulo State, Brazil).
- M.Dafermos (2016, 24/25). **“Vygotsky and Dialectics”**. A seminar at the [Center of Research on Activity, Development and Learning](#) for PhD students. University of Helsinki.
- M.Dafermos (2016, 24/25). **“Young People and the Socioeconomic Crisis in Greece”** A seminar at the [Center of Research on Activity, Development and Learning](#) for PhD students, University of Helsinki.
- Εισήγηση στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης με θέμα: **Bakhtin και Vygotsky: μια απόπειρα συγκριτικής ανάλυσης** (15 Μαΐου 2007).
- Εισήγηση στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης με θέμα: **Διαδικασίες συγκρότησης εννοιολογικού πλαισίου και δόμηση εργαλείων κριτικο-διαλεκτικής έρευνας** (15 Μαΐου 2008).
- Εισήγηση στο μάθημα «Μέθοδοι Κοινωνικής και Παιδαγωγικής έρευνας» του ΠΜΣ «Εκπαιδευτική θεωρία: Ιστορία και πολιτική» του ΦΚΣ του Πανεπιστημίου Κρήτης με θέμα

«Μεθοδολογία και επιμέρους μέθοδοι έρευνας: γενικό πλαίσιο» (Μάρτιος, 2009/Μάρτιος 2010).

- Εισήγηση με θέμα «**Μάθηση και ανάπτυξη με τη βοήθεια ψηφιακών μέσων**» στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης «Επιστήμες της Αγωγής» (14 Οκτωβρίου 2015).
- Εισήγηση με θέμα «**Ψυχολογικές διαστάσεις της τέχνης: η προσέγγιση του Vygotsky**» Εισήγηση στο μάθημα Θεωρίες της λογοτεχνίας στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Επιστήμες της Αγωγής» του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης (25 Νοεμβρίου 2015).
- Εισήγηση στο μάθημα «Μεθοδολογία έρευνας σε σχέση με τη γλώσσα και την διδασκαλία της» στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Επιστήμες της Αγωγής» του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης «Επιστήμες της Αγωγής» με τίτλο «**Φαινομενολογία & φαινομενολογική μέθοδος έρευνας**» (3 Μαρτίου 2021).

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΤΡΙΜΕΛΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ

- Μέλος της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής για την αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής του Αλέξη Μπράιλα «Δυνητικές Κοινότητες στην Εκπαίδευση: μια Θεμελιωμένη Θεωρία με Ανάλυση Εννοιολογικού Δικτύου» (Τμήμα Ψυχολογίας, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Ιούλιος 2013). Ολοκληρώθηκε.
- Συμμετοχή τριμελούς εξεταστικής επιτροπής για την αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής της Έφης Καπλάνη «Vygotsky και Rogers: συγκριτική ανάλυση δύο θεωριών» (ΠΤΔΕ του ΑΠΘ, 23 Μαρτίου 2018). Ολοκληρώθηκε.
- Μέλος της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής για την αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής του Γιάννη Νίνου «Η σχέση του ιστορικού και λογικού στα αρχικά στάδια του διαλεκτικού τρόπου εξέτασης» στο Πολυτεχνείο Κρήτης (Πολυτεχνείο Κρήτης, 27 Ιανουαρίου 2021). Ολοκληρώθηκε.

- Εξεταστής (**examiner**) στη διδακτορική διατριβή (**thesis**) της Junqian Ma “A cultural-historical study of children’s role adjustment during the transition to school within a bi-cultural context” (Monash University, Australia, November, 2017). Ολοκληρώθηκε.
- Εξεταστής (**examiner**) στη διδακτορική διατριβή (**thesis**) του Kwok Hei Nelson Mok’s thesis “Vygotsky's concept of perezhivanie and the methodology of autoethnography: Developing a dialectical understanding of research practices” (Monash University, Australia, August 2018). Ολοκληρώθηκε.
- Εξεταστής (**examiner**) στη διδακτορική διατριβή (**thesis**) της Victoria Jane Minson “Rethinking Assessments: Creating a New Tool Using the Zone of Proximal Development Within a Cultural-Historical Framework” (Monash University, Australia, June 2019). Ολοκληρώθηκε.
- Μέλος της τριμελούς Επιτροπής κρίσης της διατριβής της Gail Womersley “A sociocultural exploration of trauma among refugee victims of torture”. Institute of Psychology and Education, University of Neuchâtel. (June 2020). Ολοκληρώθηκε.
- Μέλος της **τριμελούς** εξεταστικής επιτροπής για την αξιολόγηση της **διδακτορικής** διατριβής του Γιώργου Κακαρίνου «Φιλοσοφικά και μεθοδολογικά προβλήματα για την προσέγγιση του ζητήματος της προσωπικότητας» στο Πολυτεχνείο Κρήτης (σε εξέλιξη).
- Μέλος της **τριμελούς** εξεταστικής επιτροπής για την αξιολόγηση της **διδακτορικής** διατριβής του Μιλτιάδη Κήππα «Η σημασία των κατηγοριών στη σκέψη του Χέγκελ και του Μαρξ» στο Πολυτεχνείο Κρήτης (σε εξέλιξη).
- Μέλος της **τριμελούς** εξεταστικής επιτροπής για την αξιολόγηση της **διδακτορικής** διατριβής του Δημήτρης Κούλος «Επιστήμη, τεχνολογία και το υποκείμενο της εργασίας» (σε εξέλιξη).
- Μέλος της **τριμελούς** εξεταστικής επιτροπής για την αξιολόγηση της **διδακτορικής** διατριβής του Ανδρέα Βατσινά «Επαναπροσδιορίζοντας την ‘κατάθλιψη’: Μια απόπειρα ανάπτυξης νέων ερμηνευτικών προσεγγίσεων» στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστήμιο Κρήτης (σε εξέλιξη).
- Μέλος της **τριμελούς** εξεταστικής επιτροπής για την αξιολόγηση της **διδακτορικής** διατριβής του Δημήτρη Δαμιανάκη «Οι Θεραπευτικές Πρακτικές στις Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας της

Κρήτης την περίοδο της οικονομικής και υγειονομικής κρίσης 2009-2021» στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (σε εξέλιξη).

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΤΑΜΕΛΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΩΝ ΔΙΑΤΡΙΒΩΝ

- Συμμετοχή στην επταμελή επιτροπή για την αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής του Khaleel Alsaïd «Οι κοινωνικές αναπαραστάσεις για τους Άραβες για τον «άλλο» και η συνεισφορά του διαδικτύου: μια συγκριτική μελέτη μεταξύ της Ελλάδας και της Ιορδανίας» (ΠΤΔΕ, Πανεπιστημίου Κρήτης, Ιούλιος 2007).
- Συμμετοχή στην επταμελή επιτροπή για την αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής της Στέλλας Χατζημιχαήλ «Διδασκαλία και πραγμάτωση αξιών στο σύγχρονο σχολείο. Εμπειρική έρευνα σε μαθητές Δημοτικού Σχολείου» (Τμήμα Ψυχολογίας, Πανεπιστημίου Κρήτης).
- Συμμετοχή στην τριμελή εξεταστική επιτροπή για την αξιολόγηση της μεταπτυχιακής εργασίας της Κωνσταντίνας Χουσουλάκη «Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στη Ρωσία. Η περίπτωση του σχολείου “Νίκος Ματσουκατίδης” στη Σταυρούπολη της Ρωσίας» (ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Κρήτης, Μάιος 2010).
- Συμμετοχή στην επταμελή εξεταστική επιτροπή για την αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής του Μανόλη Προκοκάπη με θέμα “Η μετανάστευση στην περιοχή του Ηρακλείου” (Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Μάιος 2010).
- Συμμετοχή στην επταμελή εξεταστική επιτροπή για την αξιολόγηση της διδακτορικής διατριβής της Γλυκερίας Φραγκιαδάκη «Η προσέγγιση εννοιών & φαινομένων των φυσικών επιστημών στο πλαίσιο της πολιτισμικής- ιστορικής θεωρίας: τα σύννεφα στη σκέψη παιδιών προσχολικής ηλικίας» (Πανεπιστήμιο Πατρών, 2017).

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

- Συμμετοχή στην τριμελή εξεταστική επιτροπή για την αξιολόγηση της μεταπτυχιακής εργασίας της Αντωνίας Καλογιάννη με θέμα «Η αναπηρία στη σύγχρονη κοινωνία: ιατρική συνθήκη,

κοινωνική κατασκευή ή βαθύτερα κοινωνικό ζήτημα. Τα στερεότυπα, οι τεχνολογικές λύσεις και ο ρόλος του εκπαιδευτικού συστήματος» (Γενικό Τμήμα του Πολυτεχνείου Κρήτης).

- Συμμετοχή στην τριμελή εξεταστική επιτροπή για την για την αξιολόγηση της μεταπτυχιακής εργασίας της Έλλης Μιχαλοπούλου με θέμα «το Κίνημα του Ελεύθερου Λογισμικού», που υποστηρίχθηκε στο Γενικό Τμήμα του Πολυτεχνείου Κρήτης (Μάρτιος 2008).
- Συμμετοχή στην τριμελή εξεταστική επιτροπή για την αξιολόγηση της μεταπτυχιακής εργασίας της Κατερίνας Τριπολιτάκη με θέμα «Αισθητικό κριτήριο: μια φιλοσοφική και πρακτική προσέγγιση» (Γενικό Τμήμα του Πολυτεχνείου Κρήτης, Μάιος 2010).
- Συμμετοχή στην τριμελή επιτροπή για την αξιολόγηση της μεταπτυχιακής εργασίας της Δήμητρας Κοσταρίδη με τίτλο «Προγράμματα κοινωνικής παρέμβασης στους Τσιγγάνους. Η περίπτωση των Τσιγγάνων της Ν. Αλικαρνασσού» (Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Οκτώβριος 2011).
- Συμμετοχή στην τριμελή επιτροπή για την αξιολόγηση της μεταπτυχιακής εργασίας της Ειρήνης Παπαχατζή «Κοινωνικός κόσμος και παιχνίδι: μια ανθρωπολογική μελέτη του παιχνιδιού tantara των παιδιών της Μαδαγασκάρης». Τμήμα Κοινωνιολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης (8-5-2019).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΕΡΓΟ

- Αναπληρωτής πρόεδρος του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Αναπληρωματικό μέλος της *Επιτροπής Ερευνών* του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μέλος της Επιτροπής για την *ανάδειξη της σημασίας και του ρόλου των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών* του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μέλος της *OMEA* του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μέλος της *Επιτροπής Βιβλιοθήκης* του Τμήματος Ψυχολογίας.

Έχω εργαστεί στο παρελθόν επίσης ως:

- Μέλος της *ΜΟΔΠ* του Πανεπιστημίου Κρήτης.

- Μέλος της Επιτροπής Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Πρόεδρος της *OMEA* του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Συντονιστής του σεμιναρίου διδασκόντων της Σχολής κοινωνικών επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μέλος της *Επιτροπής Ιθαγένειας και Πολιτογράφησης της Περιφέρειας Κρήτης* ως αντιπρόσωπος του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Επίσης, έχω εργαστεί ως μέλος της *Επιτροπής ερευνητικής Δεοντολογίας* του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μέλος της Επιτροπής για την Σίτιση των φοιτητών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΣΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

- Moscow State University of Psychology and Education (Moscow, Russia) (Διάφορες περιόδους μεταξύ του Απρίλιου του 2013 - Ιανουάριος 2021).
- *Pontifical Catholic University of São Paulo* (PUC-SP, Brazil) (Ιούνιος- μέσα Ιουλίου 2013)
- *Universidade Sao Francisco* (Sao Paulo State, Brazil) (Αύγουστος, 2015).
- Center of Research on Activity, Development and Learning, University of Helsinki (Μάης, 2016).
- Institute of Psychology and Education Université de Neuchâtel/ Switzerland (Μάιος 2018).

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ

- Συμμετοχή στην επιστημονική και οργανωτική επιτροπή του διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου “*Логика Истории и перспективы развития науки*” (*Λογική της Ιστορίας και προοπτικές ανάπτυξης της επιστήμης*)». State University of Moscow, 3-4 Οκτωβρίου 1992.
- Συμμετοχή στην επιστημονική και οργανωτική επιτροπή του διεθνούς συνεδρίου “*Perspectives and Limits of Dialogism in Michael Bakhtin: Applications in Psychology, Art, Education and Culture*”. University of Crete, 25-27 May 2007.

- Συμμετοχή στην επιστημονική επιτροπή του συνεδρίου “*Mathematics and Technology in the Body of Education: the Gender Perspective*”. University of Thessaly, 18-19 December, 2007).
- Συμμετοχή στην επιστημονική και οργανωτική επιτροπή του διεθνούς συνεδρίου “*Lived Experience, metaphor and multimodality: Implication in Communication and Knowledge*”. University of Crete, 10-12 October 2008.
- Συμμετοχή στην οργανωτική επιτροπή του συμποσίου «*Δαρβίνος και κοινωνικές επιστήμες*», που διοργάνωσε η Φιλοσοφική σχολή και το Τμήμα ΦΚΣ του Πανεπιστημίου Κρήτης, 4-6 Δεκεμβρίου 2009.
- Συμμετοχή στην οργανωτική επιτροπή του πανελλήνιου συνεδρίου Συμβουλευτικής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ. «*Συμβουλευτική Ψυχολογία: Εφαρμογές και Προκλήσεις*» 6 - 9 Μαΐου 2010, Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Συμμετοχή στην οργανωτική επιτροπή του συμποσίου «*Ανθρωπολογία και Ψυχολογία: νέες προκλήσεις και προοπτικές*», που διοργανώθηκε το Τμήμα Ψυχολογίας και το Τμήμα ΦΚΣ του Πανεπιστημίου Κρήτης, 5-6 Δεκεμβρίου 2010.
- Chair of the international conference “*Global perspectives on digital media research: methodological approaches and data analyses*”. Department of psychology, University of Crete (21/24-10-2013).
- Member of the Program Committee of “*Congress of International Society for Cultural Historical and Activity Research*” (ISCAR- 2014 Congress, Sydney, Australia).
- Member of the Program Committee of the conference “*Critical Education in the era of Crisis*” (23-26 June 2014). Thessaloniki.
- Member of the Program Committee of the conference “*Results of the Approbation of new modules of the basic professional educational Master's Program Cultural Historical Theory and Activity Approach in Education*” (18-05-2015). Moscow. Moscow Psychological Pedagogical University.
- Μέλος της Οργανωτικής Επιτροπής του συνεδρίου «*Η λογική της ιστορίας: θεωρητικές, μεθοδολογικές και πρακτικές πτυχές της σύγχρονης κοινωνικής επιστήμης*» (Ιούλιος, 2015). Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο.

- Μέλος της επιστημονικής Επιτροπής του συνεδρίου της Ένωσης “Greek Society for the Study of Crime and Social Control” «Εξουσίες, επιστημονική ουδετερότητα και εγκληματολογικός λόγος: 50 χρόνια Η. Becker ‘Whose side are we on?’» (24-27/5/2016)
- Chair of the international conference of ISCAR “[Cultural-Historical, Activity and Sociocultural Research at Times of the Contemporary Crisis: Implications for Education and Human Development](#)”. Rethymno, June 18-19, 2016.
- Member of the Program Committee of the Symposium “Vygotsky’s scientific school: tradition and innovation”. Moscow, 26-27 June 2016.
- Member of the Program Committee of “ISCAR Summer University”, Moscow 27 June- 2 July 2016. http://iscarschool.ru/?page_id=5395
- Member of the Program Committee of the “Congress of International *Society for Cultural Historical and Activity Research*” (ISCAR, Quebec, 2017).
- Member of Program Committee of ISCAR Summer University. Moscow 2 July - 8 July 2017.
- Μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής του «1^ο Πανελλήνιου Συνέδριου Κριτικής Εκπαίδευσης». ΠΤΔΕ ΑΠΘ (Απρίλιος 2018).
- Co-Chair of ISCAR Conference. “[Crisis in Contexts](#)”. [University of Ioannina](#)” (19th to the 24th of March 2019).
- Member of the International Advisory Committee of ISCAR Congress “[Cultural-Historical Activity Research in Crises Contexts: Challenges and Perspectives](#)”. University of Natal (Brazil) (August 2021).
- Member of the International Organizing Committee of “[X International Conference on Critical Education Critical education for social emancipation](#)”. Aristotle University of Thessaloniki, 4-8 July 2022.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

- Associate Editor of the journal “[Eleutherna: Psychology and Behavioral Sciences](#)”
- Member of the Editorial Board of the journal “[Outlines. Critical Practice Studies](#)”
- Member of the Editorial Board of the journal “[Cultural-historical psychology](#)”

- Member of the Editorial Board of the journal [“Dialogical Pedagogy”](#).
- Member of the Scientific committee of the journal [“Human Arenas. An Interdisciplinary Journal of Psychology, Culture, and Meaning”](#)
- Member of Editorial Board of [“Culture and Education”](#)
- Member of the Executive Committee of the [“Brazilian Journal of Socio-Historical-Cultural Theory and Activity Research”](#)
- Member of the Editorial Board of the journal [“Teoría y Crítica de la Psicología”](#)
- Member of the Editorial Board of the journal [“Horizontes”](#)
- Member of Editorial Board of [“PAULUS: Revista de Comunicação da FAPCOM”](#)
- Τακτικός συνεργάτης του περιοδικού [«ΟΥΤΟΠΙΑ»](#)
- Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του [InScience. Διαδικτυακό περιοδικό για την επιστήμη και την τεχνολογία.](#)
- Guest Editor of the Special Issues of [“Annual Review of Critical Psychology”](#) No 5 (2006) και No 10 (2013).

ΚΡΙΤΗΣ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- Culture and Psychology
- Theory & Psychology
- Annual Review of Critical Psychology
- Outlines. Critical Practice Studies
- ΤΟΠΟΙ. An International journal of philosophy
- Dialogical Pedagogy
- Journal of General Psychology
- Cultural-historical psychology
- Eleutherna: Psychology and Behavioral Sciences

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

Συμμετείχα (ως εισηγητής) στα παρακάτω συνέδρια:

- M.Dafermos (1992, 3-4 Oct.). *Λογικα Ιστοριου u περσπεκτιβι ραζβιτιυα ναυκι*. (Λογική της Ιστορίας και προοπτικές ανάπτυξης της επιστήμης). Paper presented at the conference “*Λογικα Ιστοριου u περσπεκτιβι ραζβιτιυα ναυκι*” (Λογική της Ιστορίας και προοπτικές ανάπτυξης της επιστήμης). Moscow: University of Moscow.
- M.Dafermos (1993, 20-23 Feb.). *Πραβα человека: миф u деϋσπιτελньность* (Τα ανθρώπινα δικαιώματα: μύθος και πραγματικότητα). Paper presented at the conference “*Этика прав человека*” (Η Ηθική των ανθρώπινων δικαιωμάτων). Moscow: University of Moscow.
- Μ.Δαφέρμος (1998, 20 – 21 Μαρτίου). *Η εκπαίδευση τσιγγανοπαίδων στην περιοχή Ηρακλείου*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συνέδριο «*Πολιτισμική Ταυτότητα και Εκπαιδευτικό Περιθώριο. Εμπειρίες και δεδομένα από την πρώτη φάση εφαρμογής του προγράμματος «Εκπαίδευση τσιγγανοπαίδων»*». Ιωάννινα: Τμήμα Φ.Π.Ψ. Φιλοσοφική σχολή, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- Ζ.Ανδρουλάκη, Μ.Δαφερμάκης, κ.α. (1999, 25 – 27 Μαΐου). *Αγωγή Υγείας σε ομάδες με πολιτισμικές ιδιαιτερότητες*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο «26^ο Πανελλήνιο Νοσηλευτικό συνέδριο: *Προτεραιότητες και Προοπτικές της Νοσηλευτικής στον 21^ο αιώνα*». Κέρκυρα.
- Μ.Δαφέρμος (2000, 15 Ιανουαρίου). *Πρόσβαση των Ρομ στο Εκπαιδευτικό σύστημα: μύθοι και πραγματικότητα*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο επιστημονικό συμπόσιο «*Τσιγγάνικοι πληθυσμοί στην Ευρώπη. Από τον κοινωνικό αποκλεισμό στην παραβίαση των ανθρώπινων δικαιωμάτων*». Αθήνα: Γιατροί του Κόσμου.
- Μ.Δαφέρμος (2000, 28 Ιανουαρίου). *Εκπαιδευτική ένταξη των τσιγγανοπαίδων στο Ηράκλειο Κρήτης*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συνέδριο «*Εκπαιδευτική ένταξη τσιγγανοπαίδων: βήματα μπρος, βήματα πίσω*». Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Φιλοσοφική σχολή. Τμήμα Φ.Π.Ψ.
- Μ.Δαφέρμος (2001, 8 – 9 Ιουνίου). *Το μετέωρο βήμα της εκπαιδευτικής ένταξης των μαθητών με ρόμικη προέλευση στο Ηράκλειο Κρήτης*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συνέδριο

«Αντιστάσεις στον εκπαιδευτικό αποκλεισμό». Ιωάννινα: Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Φιλοσοφική σχολή. Τμήμα ΦΠΨ.

- Μ.Δαφέρμος (2001, 20 – 23 Οκτωβρίου). Συντονιστής στη συνεδρία με θέμα: *Κοινωνική «Φροντίδα για ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, στο Πανελλήνιο Συνέδριο Κοινωνικής Πολιτικής. Δίκτυο Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας*». Ηράκλειο: Σύνδεσμος Κοινωνικών Λειτουργών Ελλάδος – Εταιρία Κοινωνικής Πολιτικής Αυτοδιοικήσεων Κρήτης – Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.
- Μ.Δαφέρμος (2002, 3 – 4 Οκτωβρίου). *Ιστορία της Παιδείας και Λογική της Ιστορίας*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο Διεθνές επιστημονικό συνέδριο «*Η Παιδεία στην αυγή του 21^{ου} αιώνα*». Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Μ.Δαφέρμος (2002, 9 – 11 Νοεμβρίου). [Εκπαίδευση, κατάρτιση και ανάπτυξη της προσωπικότητας](#). Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο «*1^ο Συνέδριο Τεχνικοεπαγγελματικής Εκπαίδευσης*». Ηράκλειο: ΟΛΜΕ – Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Ηρακλείου.
- M.Dafermos (2002, 26-27 Dec). *From the Logics of V.A.Vasulin's Discovery of the Logics of the Capital of Marx*. Paper presented at the conference “*The Actuality of Methodology of Marxism and the perspectives of its development*”. Moscow: University of Moscow.
- Μ.Δαφέρμος (2003, 21 – 24 Μαΐου). *Ψυχολογία της δημιουργικότητας στην επιστήμη (μελέτη περίπτωσης: η διαμόρφωση της πολιτισμικής-ιστορικής θεωρίας του L.Vygotsky)*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο «*9^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής έρευνας*». Ρόδος: Πανεπιστήμιο Αιγαίου – ΕΛΨΕ
- Μ.Δαφέρμος (2003, 21 – 24 Μαΐου). Πρόεδρος – οργανωτής συμποσίου με θέμα: *Πολιτισμική-Ιστορική Ψυχολογία: δυνατότητες και προοπτικές*, στο «*9^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ψυχολογικής έρευνας*». Ρόδος: ΕΛΨΕ.
- M.Dafermos (2003, 26-27 Dec.). *The Methodology of Cultural-Historical School of L.S. Vygotsky and the Logics of History*. Paper presented at the conference. “*Fundamental Problems of Methodology of Social-Philosophical Thinking*”. Moscow: University of Moscow.

- Μ.Δαφέρμος & Π.Παυλίδης (2004, 1-3 Οκτωβρίου). [Η διαμόρφωση της προσωπικότητας ως ζήτημα της Παιδείας και του πολιτισμού.](#) Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο «3^ο Διεθνές συνέδριο Ιστορίας της Παιδείας». Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Α.Χουρδάκη, Β.Μπόκολας & Μ.Δαφέρμος (2004, 23/24 Οκτωβρίου). «*Διαδρομές στην Ιστορία και στον πολιτισμό των Ελλήνων*»: Μεθοδολογία ανάπτυξης ιστορικού υλικού για το πρόγραμμα τηλεκαίτευσης ομογενών εκπαιδευτικών». Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συνέδριο «*Δια βίου και εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην κοινωνία της πληροφορίας*». Ρέθυμνο: Σχολή Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μ.Δαφέρμος (2004, 5-6 Νοεμβρίου). *Σωματική ανεπάρκεια και εκπαίδευση (η εμπειρία ενός σχολείου για παιδιά με ταυτόχρονη απώλεια όρασης και ακοής)*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συνέδριο «*Σώμα, βιωματική γνώση και εκπαίδευση*». Ρέθυμνο: Σχολή Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μ.Δαφέρμος (2004, 5-6 Νοεμβρίου). *Η σημασία της βιωματικής εμπειρίας μέσω του παιχνιδιού στην εκπαίδευση ατόμων με μερική ή ολική απώλεια όρασης*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συνέδριο «*Σώμα, βιωματική γνώση και εκπαίδευση*». Ρέθυμνο: Σχολή Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μ.Δαφέρμος (2004, 5-6 Νοεμβρίου). Πρόεδρος της συνεδρίας με θέμα *Σώμα, Παιδί και Εκπαίδευση*, στο συμπόσιο «*Σώμα, βιωματική γνώση και εκπαίδευση*». Σχολή Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μ.Δαφέρμος (2004, 21-22 Νοεμβρίου). *Σπινόζα και η σύγχρονη Ψυχολογία*. Η εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) παρουσιάστηκε στο συμπόσιο «*Ο Σπινόζα και η σύγχρονη Φιλοσοφία και επιστήμη*». Αθήνα: Γαλλικό Ινστιτούτο & περιοδικό *ΟΥΤΟΠΙΑ*.
- M.Dafermos (2004, 23-25 Dec.). *The Crisis in Psychology and the perspective of its overcoming in Logical-Historical Methodology*. Paper presented at the conference “*Social Cognition in the Context of Logic-Historical Methodology*”. Moscow: Modern Academy for the Humanities.

- M.Dafermos (2005, 24-28.05). *Epistemological analysis of methodological crisis in Psychology* Paper presented at the conference “*Philosophy and the Future of Civilization*”. Moscow: University of Moscow.
- M.Dafermos, A.Marvakis & S.Triliva (2005, June). *Modernization or Installation of Claims? Psychology in Greece*. Paper presented at the conference “*3rd International Conference of Critical Psychology*”, Durban/Νότια Αφρική, Participation at the symposium “*Why is there psychology?*” (Convenor: Prof. Ian Parker).
- Μ.Δαφέρμος (2006, 6-8 Οκτωβρίου). [Πανεπιστήμιο, επιστήμη και κοινωνικός μετασχηματισμός στην ΕΣΣΔ](#). Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο «*4ο Διεθνές συνέδριο Ιστορίας της Παιδείας*». Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών.
- Μ.Δαφέρμος (2006, 24 Νοεμβρίου). *Διαδικασίες πρόσληψης των μύθων από τα παιδιά: η προσέγγιση του L.Vygotsky και η κριτική του ηθικού διδακτισμού*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε (ως προσκεκλημένος ομιλητής) στο συνέδριο «*Αναζητώντας το νόημα και το ρόλο της αφήγησης και του παραμυθιού*». Ρέθυμνο: ΠΤΠΑ Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Μ.Δαφέρμος (2006, 1-4 Δεκεμβρίου). *Κοινωνικός κονστρουκτιονισμός και ανάλυση λόγου: επιστημολογικές διαστάσεις*. Η εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) παρουσιάστηκε στο συνέδριο «*Ζητήματα Μεθοδολογίας της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες*». Ρέθυμνο: Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μ.Δαφέρμος (2007, 16-17 Μαρτίου). *Θετικισμός στην ψυχολογική έρευνα: μια απόπειρα κριτικής θεώρησης*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συνέδριο «*Θεωρία και ποιοτικές μέθοδοι έρευνας: προοπτικές και όρια*». Ρέθυμνο: ΠΤΠΑ Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- M.Dafermos (2007, 25-27 May). *Bakhtin and Freud: An Unfinished Dialogue*. Paper presented at the conference “*Perspectives and Limits of Dialogism in Michael Bakhtin: Applications in Psychology, Art, Education and Culture*”. Rethymno: University of Crete.
- Ν.Ρουμελιώτη & Μ.Δαφέρμος (2007, 10 Οκτωβρίου). “*New Age*”: *Η διαχρονική πορεία και οι ψυχοκοινωνικές προεκτάσεις ενός σύγχρονου κοινωνικού φαινομένου*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο «*Πρώτο πανελλήνιο συνέδριο ψυχολογικής έρευνας φοιτητών της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας*». Αθήνα: Τμήμα Ψυχολογίας Πάντειου Πανεπιστημίου.

- M.Dafermos, & A.Marvakis (2007, July). *Vermitteltes Erkennen der Welt - Lernen nach Sergei L. Rubinstein*. Paper presented at the conference “Nichts ist praktischer als eine gute Theorie“. Tübingen, Germany.
- Μ.Δαφέρμος (2007, Νοέμβριος). Ψυχολογισσολογία και ανάλυση λόγου. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συνέδριο «Ζητήματα Μεθοδολογίας της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες». Ρέθυμνο: Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης.
- M.Dafermos (2008, 27-28 July). *Problema istorichnosti psichologii* (Το πρόβλημα της ιστορικότητας της Ψυχολογίας). Paper presented at the conference “*Problemi metodologii logiko-istorichkeskovo issledovania*” (Προβλήματα μεθοδολογίας λογικο-ιστορικής έρευνας). Moscow: Moscow State University Lomonosov.
- Μ.Δαφέρμος (2008, 1 Ιουνίου). Συζητητής στο συμπόσιο *Ο ρόλος της πρακτικής κοινωνικής δραστηριότητας και της υποκειμενικότητας στις διαδικασίες γνωστικής ανάπτυξης και μάθησης: κοινωνικο-ιστορικο-πολιτισμικές, οικολογικές και διαλογικές προσεγγίσεις*. Το συμπόσιο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του «1^ο Πανελλήνιου Συνεδρίου Εξελικτικής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ». Αθήνα: Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Μ.Δαφέρμος (2008, 1 Ιουνίου). Συζητητής στο συμπόσιο *Ο ρόλος του σώματος και των συστημάτων αντίληψης – δράσης στις διαδικασίες μάθησης και ανάπτυξης των παιδιών*. Το συμπόσιο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του «1^ο Πανελλήνιου Συνεδρίου Εξελικτικής Ψυχολογίας της ΕΛΨΕ». Αθήνα: Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- M.Dafermos (2008, 10-12 October). *Metaphors in the History of Psychology*. Paper presented at the conference *Lived Experience, metaphor and multimodality: Implication in Communication and Knowledge*. Rethymno: University of Crete.
- Μ.Δαφέρμος (2008, 17 Οκτωβρίου). *Επιστημολογική και μεθοδολογική οριοθέτηση της «Νέας Ιστορίας της Ψυχολογίας»*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συνέδριο «Οι Κοινωνικές Επιστήμες στον 21^ο αιώνα». Ρέθυμνο: Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

- M.Dafermos (2009, May 15). *Mediated Getting To Know the World*. Paper presented at the conference “*Biennial Conference of International Society of Theoretical Psychology*”. Nanjing: Nanjing Normal University, China.
- Μ.Δαφέρμος (2009, 4-6 Δεκεμβρίου). *Ο Francis Galton και η εισαγωγή του δαρβινισμού στην Ψυχολογία*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συνέδριο «*Δαρβίνος και κοινωνικές-ανθρωπιστικές επιστήμες*». Ρέθυμνο: Φιλοσοφική σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης & Τμήμα ΦΚΣ Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Μ.Δαφέρμος (2009, 6-9 Μαΐου 2010). Συζητητής στο συμπόσιο *Η συμβολή της ποιοτικής έρευνας στις πρακτικές των επαγγελματιών υγείας*. Το συμπόσιο πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του «3ου Πανελλήνιου Συνεδρίου Συμβουλευτικής Ψυχολογίας» της ΕΛΨΕ. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- Μ.Δαφέρμος (2010, 21 Μαΐου). [Πολιτισμική-ιστορική Ψυχολογία και δραματική τέχνη](#). Εισήγηση στο συνέδριο «*Τέχνη και Ψυχιατρική*». Χανιά.
- Μ.Δαφέρμος (2010, 5-6 Δεκεμβρίου). Πολιτισμική-Ιστορική Ψυχολογία και ανθρωπολογία. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο συμπόσιο «*Ανθρωπολογία και Ψυχολογία: νέες προκλήσεις και προοπτικές*». Ρέθυμνο: Τμήμα Ψυχολογίας & Τμήμα ΦΚΣ του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- Σ.Τριλίβα & Μ.Δαφέρμος (2011, 25-29 Μαΐου 2011). *Ο ρόλος της ηθικής ευαισθησίας στην εκπαίδευση και την επαγγελματική πρακτική των ψυχολόγων*. Προσκεκλημένος εισηγητής στο «13ο συνέδριο ψυχολογικής έρευνας» της ΕΛΨΕ. Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου. Αθήνα.
- M.Dafermos (2011, June 27 - July 1). Ancient philosophical dialogue and modern psychology. Paper presented at “*14th Biennial Conference of the International Society for Theoretical Psychology*”y in Thessaloniki.
- S.Triliva, M.Dafermos, A.Prokopiou, E.Fragkiadaki, & S.Balamoutsou (2011, June 29 – July 2). Actively creating new ways of understanding systemic psychotherapy practice: Four voices from variant and divergent perspectives converge in analyzing one psychotherapeutic session. Panel discussion: Psychotherapy in Greece: Cultural connotations in training and in practice. “*42nd International Meeting of the Society for Psychotherapy Research*”. Bern (Switzerland).

- M. Pourkos, M.Dafermos & M. Kontopodis (2011). *Critical approaches to socio-cultural-historical research in Greece – General introduction*. Rome: ISCAR –University of Sapience.
- M. Dafermos (2011). *Attempting a socio-cultural-historical analysis of the development of socio-cultural-historical approaches in Greece*. “3th ISCAR Congress”: ISCAR –University of Sapience.
- M. Δαφέρμος (2012, 22 Ιουνίου). *Καρτεσιανή και σπινοζική προσέγγιση της σχέσης σώματος και ψυχής*. Στο «Η απύσχα παρουσία του σώματος στις κοινωνικές επιστήμες, την τέχνη, την εκπαίδευση και στις επιστήμες υγείας: μεθοδολογικά ζητήματα και νέες προοπτικές».. Ρέθυμνο: Πανεπιστήμιο Κρήτης, Σχολή επιστημών της Αγωγής.
- M. Dafermos (2012, August). *Toward the origin of the concept of activity in psychology*. Paper presented at “2nd Marxism & Psychology Conference”. Morelia, Mexico: State University of Michoacán (Universidad Michoacana de San Nicolás de Hidalgo).
- M.Dafermos (2013, April). *Digital media research: epistemological and ethical issues*. Invited Presentation at Moscow State University of Printing Arts.
- M.Dafermos (2013, 20-6). *Reflexoes Criticas sobre a recepcao da teoria de Vygotsky pelas comunidades academicas internacionais*. XXI Simposio da Faculdade de Educacao “Pedagogia e Psicologia: Formacao e Identidade Social. Goiania: Universidade Federal De Goias (Brazil).
- M.Dafermos, S.Triliva, & C.Varvantakis (2013, June 28th). *Digital Media, Students and the Social Crisis in Greece*. “V meeting of Hypertext and Educational Technologies: Digital Technologies, Education and Social Commitment”. Vitoria: Federal University of Espirito Santo (Brazil).
- M.Dafermos, (2014, October 21th). *Digital Media Research: epistemological and methodological issues*. Invited presentation at the conference “*Global perspectives on digital media research: methodological approaches and data analyses*”. Rethymno: Department of Psychology, University of Crete.

- M.Dafermakis, S.Triliva, & C.Varvantakis (2014, 1-10). YouTube, young people and the social crisis in Greece: a cultural-historical perspective. “4th International Congress of ISCAR. Inventing the future: Transformative research, imagination and collective action for social change”, Sidney: Monash University, Australia.
- M.Dafermos (2015, 19-5). A reflection of the relation between dialectics and cultural historical theory. Presented at the conference “*Cultural historical psychology and activity approach in education*”. Moscow: Moscow Psychological Pedagogical University.
- Λ.Ακαλέστου & Μ.Δαφέρμος (2015, 24-5). Επιστημολογικός κατακερματισμός και ενοποίηση του πεδίου της σύγχρονης Ψυχολογίας: προβλήματα και προοπτικές για την επιστήμη σε περιόδους κρίση. «1ο Συνέδριο Επιστημολογίας». Καβάλα.
- M.Dafermos (2015, 25-6). Dialectics and cultural historical theory. Presented at “15th biennial conference of the International Society for Theoretical Psychology” (ISTP). Coventry: Coventry University.
- Μ.Δαφέρμος (2015, 3-07). [Τρεις στιγμές του γίνεσθαι της Λογικής της Ιστορίας](#). Στο συνέδριο «Η λογική της ιστορίας: θεωρητικές, μεθοδολογικές και πρακτικές πτυχές της σύγχρονης κοινωνικής επιστήμης». Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο.
- M.Dafermos (2016,14-16 April). Developing creativity in science. Presented at the ISCAR symposium “*Future research directions for cultural-historical perspectives*”. Quebec: Université Laval.
- M.Dafermos (2016,18-19 June). Opening speech at the conference “Cultural-Historical, Activity and Sociocultural Research at Times of the Contemporary Crisis: Implications for Education and Human Development”. Rethymno: University of Crete.
- A.Chronaki, M.Dafermos & M.Kotnopodis (2016,18-19 June). The Moves of Vygotsky’s Ideas in Education: Reflections from the Greek Context. The paper presented at the conference “Cultural-Historical, Activity and Sociocultural Research at Times of the Contemporary Crisis: Implications for Education and Human Development”. Rethymno: University of Crete.

- M.Dafermos (2016, 26-27 June). Rethinking the philosophical underpinnings of cultural historical theory. Presented at the symposium “Vygotsky's scientific school: tradition and innovation”. Moscow. Moscow State University of Psychology and Education.
- M.Dafermos (2017, August). Crisis and creativity: the development of cultural-historical theory in terms of a drama. Presented at the ISCAR 2017 Congress “Taking a 360° view of the landscape of cultural-historical activity theory: The state of our scholarship in practice” Quebec: Université Laval.
- M.Dafermos, & L.Akalestou (2017, November 16). The Impact of the Economic Crisis on Mental Development of Children and Adolescents (the case of Greece). Presented at the conference “National Strategy for Action on Children: Towards the Decade of Childhood”. Moscow.
- M.Dafermos (2017, November 18). About philosophical foundation of cultural-historical theory. Paper presented at “XVIII International Vygotsky memorial conference”. Moscow Pedagogical university.
- M.Dafermos (April, 7 2018). The crisis of social sciences and the K.Marx’s Logic of “Capital”. Presented at the conference “Logic of “Capital” and reflection of contemporary society”. Faculty of Philosophy, Moscow State University.
- Μ.Δαφέρμος (Απρίλιος, 2018). Προσωπικότητα. Μάθηση και κοινωνικός μετασχηματισμός. Παρουσιάστηκε στο «1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Κριτικής Εκπαίδευσης». ΠΤΔΕ ΑΠΘ.
- A.Venianaki, E.Timplalexi & M. Dafermos (June, 2018). From a medical towards an ecological model of assessment for learning difficulties and intervention. Presented at 2nd “International Conference in contemporary social sciences”. School of Social Sciences, University of Crete.
- M.Dafermos (2019, March 21). Why dialectics? Presented at ISCAR (International Society for Cultural-historical Activity Research) conference “Crisis in Contexts”. Ioannina: University of Ioannina.
- M.Dafermos & AJ. Buysse (2019, March 21). Dialogue on a possible crisis in the study of reflexivity. Presented at ISCAR (International Society for Cultural-historical Activity Research) conference “Crisis in Contexts”. Ioannina: University of Ioannina.

- M.Dafermos (2021, August). [Developing a dialectical understanding of crisis in cultural historical and activity research](#). *Keynote Speaker* at ISCAR Congress “[Cultural-Historical Activity Research in Crises Contexts: Challenges and Perspectives](#)”. Natal (Brazil).
- M.Dafermos (2021, November 17). [Developing creativity in science: the case of Vygotsky](#). The paper was presented at International Round Table 125th anniversary of the birth of L.V.Vygotsky “The role of Vygotsky in solving the problem of giftedness”

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- Από τον Απριλίου 1997 δίδαξα στο **Περιφερειακό Επιμορφωτικό Κέντρο Ηρακλείου (Π.Ε.Κ.)** τα εξής αντικείμενα: α. Σύγχρονες τάσεις ανάπτυξης της *Παιδαγωγικής*. β. *Εισαγωγή στη Μεθοδολογία της Ιστορίας*.
- Μ.Δαφέρμος, Γ.Μπαλτζάκης, κ.α. (1998, 9 Φεβρ.). *Τα χαρακτηριστικά της ανεργίας των νέων στην περιοχή του Ηρακλείου. Δεδομένα και δυνατότητες. Μια ερευνητική ανάλυση*. Η εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) παρουσιάστηκε στην Ημερίδα του Δήμου Ηρακλείου «*Ο γονιός συμπαραστάτης του εφήβου σε μια πορεία προσανατολισμού ζωής*». Ηράκλειο.
- Εισηγήσεις σε σειρά επιμορφωτικών σεμιναρίων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε θέματα *Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης* στο πλαίσιο του Προγράμματος *Εκπαίδευση τσιγγανοπαίδων* κατά την περίοδο 1998 – 2000.
- Μ.Δαφέρμος (2002, 21 Οκτ.). *Παιδαγωγικές διαστάσεις του έργου του L.Vygotsky*. Η εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) παρουσιάστηκε στην Ημερίδα «*Κριτική Ψυχολογία και Εκπαιδευτική Πράξη*». Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο – Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης – Διδασκαλείο Δημήτρης Γληνός.
- Μ. Δαφέρμος (2006, 26 Νοεμβρίου). *Παιδαγωγικές προεκτάσεις της Πολιτισμικής-Ιστορικής Ψυχολογίας* Η εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) παρουσιάστηκε σε εκδήλωση, που οργάνωσε η ΕΛΜΕ Χανίων. Χανιά.

- Μ.Δαφέρμος (2007, 21 Μαρτίου). *Στρατηγικές εκπαίδευσης και μάθησης των μαθητών με ρόμικη προέλευση*. Η εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) παρουσιάστηκε σε Ημερίδα, που οργάνωσε το Πρόγραμμα εκπαιδευτικής ένταξης τσιγγανοπαίδων. Ηράκλειο: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Σειρά εισηγήσεων και εποπτεία εργασιών στο πλαίσιο του προγράμματος *Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Ανθρωπιστικές και Φυσικές Επιστήμες στο σχολείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας* (2007, Οκτώβριος 2006-Μάιος).
- Μ.Δαφέρμος (2007, 13-14 Οκτωβρίου). *Κριτική Ψυχολογία, φύλο και γνώση*. Η εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) παρουσιάστηκε στο Workshop *Φύλο, σχολικά Μαθηματικά, Τεχνολογία*, που οργάνωσε το Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας στο πλαίσιο του προγράμματος Πυθαγόρας Ι. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Μ.Δαφέρμος (2007, Νοέμβριος). *Στρατηγικές μάθησης των παιδιών με ρόμικη προέλευση*. Η εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) παρουσιάστηκε σε Ημερίδα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας «Ένταξη τσιγγανοπαίδων στο σχολείο». Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
- Μ.Δαφέρμος (2007, 30 Δεκεμβρίου). *Στερεότυπα και προκαταλήψεις: κοινωνιο-ψυχολογική προσέγγιση*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο επιμορφωτικό σεμινάριο «*Διδάσκω και διερευνώ τη διδασκαλία μου σε μια πολυπολιτισμική τάξη*», που διοργάνωσε το ΑΠΘ, πρόγραμμα «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο». Ρέθυμνο.
- Μ.Δαφέρμος (2008, 26 Μαρτίου). *Η πολιτισμική-ιστορική θεωρία του Vygotsky*. Η εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) παρουσιάστηκε στο Διδασκαλείο του ΠΤΔΕ του ΑΠΘ στο πλαίσιο του κύκλου Διαλέξεων: *Οι συγγραφείς παρουσιάζουν τα βιβλία τους – Τομές για την εκπαίδευση στην ελληνόγλωσση βιβλιογραφία (1975-2005)*. Θεσσαλονίκη.
- Μ.Δαφέρμος (2008, 28 Μαρτίου). *Πολιτισμική-ιστορική προσέγγιση της μάθησης*. Η εισήγηση (ως προσκεκλημένος ομιλητής) παρουσιάστηκε στην Ημερίδα «*Σύγχρονες επιστημονικές οπτικές μάθησης στην εκπαιδευτική διαδικασία*», που διοργάνωσε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Σερρών και το Γραφείο Σχολικών συμβούλων. Σέρρες.

- E. Κατσαρού, Μ.Δαφέρμος & Γ.Τσιώλης (2008, 24 Φεβρουαρίου). *Βιοματικά εργαστήρια και ανάπτυξη των εκπαιδευτικών*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στην Διημερίδα «*Εκπαιδευτικοί και μαθητές αναστοχαζόμαστε και δρούμε στο πολυπολιτισμικό σχολείο*», που οργάνωσε το ΑΠΘ, πρόγραμμα «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο». Ρέθυμνο.
- Μ.Δαφέρμος (2008, 28 Νοεμβρίου). *Έχει μέλλον η Ιστορία της Ψυχολογίας;* Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο σεμινάριο του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ρέθυμνο.
- Μ.Δαφέρμος (2009, 2 Νοεμβρίου). *Η Προσέγγιση του Vygotsky για τη μεθοδολογική κρίση της Ψυχολογίας*. Η εισήγηση παρουσιάστηκε στο σεμινάριο διδασκόντων του Τμήματος ΦΚΣ του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ρέθυμνο.
- Μ.Δαφέρμος (2011, 10/17-2). Εισηγήσεις σε σεμινάρια για εκπαιδευτικούς στο πλαίσιο του προγράμματος Εκπαίδευση των Ρομά στο Ηράκλειο και στα Χανιά με θέμα *Πλαισιοθετημένη μάθηση και τσιγγανόπαιδες*. Τα σεμινάρια οργανώθηκαν από το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Μ.Δαφέρμος (2011, 11-10). Εισήγηση στην Ημερίδα *Ποιοτική έρευνα και Κριτική Παιδαγωγική* που διοργάνωσε το ΠΤΠΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης με θέμα «*Κριτική κοινωνική έρευνα και οι παιδαγωγικές εφαρμογές της*».
- Μ.Δαφέρμος (2011, 22-11). Βιβλιοπαρουσίαση του βιβλίου Αντώνη Σανουδάκη *Μαχητική Δημοσιογραφία*. Ηράκλειο: Δήμος Ηρακλείου.
- M. Dafermos (2012, 25-4). *Cultural –historical psychology and Marxism*. Προσκεκλημένος ομιλητής των παρακάτω Τμημάτων: Department of Cultural-Historical Psychology & Department Philosophy of Moscow State University of Psychology & Education με θέμα. Moscow.
- M. Dafermos (2012, 27-4). *Interdisciplinary, cross-cultural digital media research? Developing the theoretical framework*. Προσκεκλημένος εισηγητής σε Workshop στο Moscow State University of Psychology & Education. Moscow.

- M. Dafermos (1912, July). Vygotskian analysis of Crisis in Psychology. Προσκεκλημένος ομιλητής στο Summer University of *International Society for Cultural and Activity Research*. Moscow. Moscow State University of Psychology & Education.
- Μ.Δαφέρμος (2012, 5-12). Στερεότυπα και τρόποι αντιμετώπισης τους. Εισήγηση στην Ημερίδα *Εκπαίδευση των παιδιών Ρομά στο σχολείο*, του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Κρήτης.
- M.Dafermos (2013, April). *Digital Media research: epistemological and ethical issues*. Invited talk at Moscow University of Printing Arts.
- M.Dafermos (2013, 17-6) A Abordagem Vigotsiana para o Desenvolvimento Humano. Presented at Universidade Sao Francisco (Itatiba, Brazil).
- M.Dafermos (2013, 22-6). *Vygotskian Analysis of the Crisis in Psychology: diagnosis, treatment, relevance*. Invited talk at Federal Univeristy of Goias (Goiania: Brazil).
- M.Dafermos (2013, 4-7). *A crise na psicologia*. Invited talk at Federal University of Rio de Janeiro (Rio de Janeiro: Brazil).
- Μ.Δαφέρμος (2014, 19-4). Βιβλιοπαρουσίαση του βιβλίου του Α.Σανουδάκη, *Ματωμένα Χώματα*. Δήμος Ηρακλείου.
- Μ.Δαφέρμος, (2015, 17-3). Βιβλιοπαρουσίαση του βιβλίου του Λ.Ζούρου, *Αναζήτηση σκοπού σε ένα κόσμο δίχως σκοπό*. Ρέθυμνο: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.
- Μ.Δαφέρμος, (2015, 29-4). Βιβλιοπαρουσίαση του βιβλίου του Λ.Ζούρου, *Αναζήτηση σκοπού σε ένα κόσμο δίχως σκοπό*. Χανιά: Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης.
- M.Dafermos (2015, 20-5). Creativity in science. Invited talk at Moscow: Moscow Psychological Pedagogical University.
- M.Dafermos (2015, 5-7). Vygotskian Concept of Zone of Proximal Development. Summer School. Aegean University. Mytilini.
- M. Dafermos (2015, 14-8). *Developing Creativity in science*. Invited Talk. Sao Paulo: University of Sao Paulo (Brazil).
- M. Dafermos (2015, 14-8). *Critical Reflection of the reception of Vygotsky's theory in the international communities*. Invited Talk. Campinas: UNICAMP, Faculty of Education (Brazil).

- Μ.Δαφέρμος (2016, 3-2). Βιβλιοπαρουσίαση του βιβλίου των Γ.Ζαιμάκης & Ε.Φουρναράκη, *Αθλητισμός και κοινωνία*. Ηράκλειο.
- Μ.Δαφέρμος (2016, 10-3). Βιβλιοπαρουσίαση του βιβλίου των Γ.Ζαιμάκης & Ε.Φουρναράκη, *Αθλητισμός και κοινωνία*. Ρέθυμνο.
- M.Dafermos (2016, 29-6). Developing a dialectical perspective to cultural-historical theory. Presentation at ISCAR Summer University. Moscow: Moscow State University of Psychology and Education.
- M.Dafermos (2016, 30-6). “Activity theory in the current research”. Seminar and presentation at ISCAR Summer University. Moscow: Moscow State University of Psychology and Education.
- Μ.Δαφέρμος (2017, 9-3). Βιβλιοπαρουσίαση του βιβλίου της Ελένης Κατσαρού «Εκπαιδευτική έρευνα- δράση». Ρέθυμνο.
- M.Dafermos, N.Veresov, O.Rubtsova (2017, 2-7). Modern research in the scientific school of L.S. Vygotsky: challenges and perspectives”. Round Table. ISCAR Summer University. Moscow.
- M.Dafermos (2017, 2-7). About reconstruction of the fundamental ideas of Vygotsky’s theory in the contemporary social and scientific context. ISCAR Summer University. Moscow.
- Μ.Δαφέρμος (2017, 28-7). Πρόλογος της έκθεσης της Χ.Σκεπετζή «Το χρονικό ενός προαναγγεληθέντος θανάτου (Ανασκαλεμένη μνήμη ή Χωρίς ζάχαρη)» υπό την αιγίδα της Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου.
- M.Dafermos (2017, 16-11). About critique of the reception of Vygotsky’s theory in International Academic communities. Invited presentation at Moscow State University of Psychology and Education.
- M.Dafermos (2018, 23/5). Developing a cultural-historical perspective on agency. Institute of Psychology and Education Université de Neuchâtel/ Switzerland.
- M.Dafermos (2019, 7-7). On philosophical foundation of Vygotsky’s theory. ISCAR Summer University. Moscow.

- M.Dafermos (2019, 19/11). [A dialectical perspective on Vygotsky's theory](#). Moscow State University of Psychology and Education.
- M.Dafermos & N.Veresev (2019, 21-11). Rethinking the results of a scientific revolution in psychology. Moscow State University of Psychology and Education.
- Μ.Δαφέρμος (2020, 13-1). Βιβλιοπαρουσίαση του βιβλίου του Αντώνη Σανουδάκη «Οι ναυαγοί της Ανδρομέδας».
- M.Dafermos (July 2020). [Developing Cultural-historical theory in times of crises](#). Presentation at ISCAR online seminars for PhD students. <http://iscarschool.com>
- Μ.Δαφέρμος (2020, 12-12). [Η κρίση ως ευκαιρία αφύπνισης](#); Διάλογοι στο STUDIO ΡΕΘΥΜΝΟ 9.80 fm
- Μ.Δαφέρμος (2020, 20-11). Εισήγηση σε ανοικτή εκδήλωση του ΠΤΔΕ και του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης του ΑΠΘ [«Το πανεπιστήμιο και η κοινωνία μπροστά στην πανδημία»](#) με θέμα «Προκλήσεις της τηλεκπαίδευσης για το πανεπιστήμιο».
- Μ.Δαφέρμος (2020). [Η κρισιακή συγκυρία στην επιστήμη και η διαλεκτική προοπτική υπέρβασής της](#). Όμιλος Επαναστατική Θεωρίας.
- M.Dafermos (2021, Feb 26). [Looking for the categorical system of cultural-historical theory](#). Invited talk. Moscow University of Psychology and Education.
- Μ.Δαφέρμος (2021, 3 Νοεμβρίου). [Βαθιά μάθηση και τεχνητή νοημοσύνη](#). Σχολιασμός. Σεμινάριο διδασκόντων Σχολής Κοινωνικών Επιστημών.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ

[Προφίλ στο Google scholar](#)

[Προφίλ στο Academia.edu](#)

[Προφίλ στο Research.Gate](#)

1.ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

- 1.1. M. Dafermakis (1995). *Проблема взаимодействия науки и морали (Το πρόβλημα της αλληλεπίδρασης Επιστήμης και Ηθικής)*. Москва: Московский Государственный Университет им.М.Ломоносова. (Moscow: M. V. Lomonosov Moscow State University).

2.ΜΟΝΟΓΡΑΦΙΕΣ

- 2.1. [Μ. Δαφέρμος \(2002\). Η πολιτισμική-ιστορική θεωρία του L.Vygotsky. Φιλοσοφικές, ψυχολογικές, παιδαγωγικές διαστάσεις. Αθήνα: Ατραπός.](#)
- 2.2. Μ.Δαφέρμος (2006). [Περιθωριοποίηση και εκπαιδευτική ένταξη](#). Αθήνα: Ατραπός.
- 2.3. Μ.Δαφέρμος (2010). [Το ιστορικό γίνεσθαι της Ψυχολογίας. Από τις μυθολογικές αντιλήψεις περί της ψυχής ως την μετατροπή της Ψυχολογίας σε ανεξάρτητη επιστήμη](#). Αθήνα: Gutenberg (στο πλαίσιο της σειράς Ψυχολογία διευθύντρια της οποίας είναι η Σ.Βοσνιάδου).
- 2.4. M.Dafermos (2018). [Rethinking cultural-historical theory: a dialectical perspective to Vygotsky](#). Singapore: Springer.
- 2.5. Μ.Δαφέρμος (2020). [Επιστημολογία της Ψυχολογίας: μια κριτική εισαγωγή](#). Αθήνα: Κριτική.

3. ΕΠΙΜΕΛΕΙΕΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

- 3.1. Μ.Дафермос, Μ.Максимов & Β.Кошел (Eds.) (1993). [Λογικά Ιστοριού και προοπτικές ανάπτυξης της επιστήμης](#). Москва: Мысль.
- 3.2. Μ.Дафермос & Μ.Максимов (Eds.) (1995). [Ιστορία και πραγματικότητα: μαθήματα θεωρίας και πρακτικής](#). Москва: Moscow: Симс.
- 3.3. Β. Αλεξίου & Μ.Δαφέρμος (2009). [Πρόλογος. Στο Β.Βολοσίνοφ, Ο λόγος στη ζωή και ο λόγος στην Ποίηση](#) (σ. 7-24). Αθήνα: Παπαζήσης.
- 3.4. Μ. Πουρκός & Μ.Δαφέρμος (2010). [Ποιοτική Έρευνα στις Κοινωνικές Επιστήμες: Θεωρητική και Ιστορική Οριοθέτηση του Πεδίου](#). Στο Μ. Πουρκός & Μ. Δαφέρμος (επιμ.), Ποιοτική έρευνα στις κοινωνικές επιστήμες: επιστημολογικά, μεθοδολογικά και ηθικά ζητήματα (σ.21-78). Αθήνα: Τόπος.

- 3.5. [Μ. Πουρκός & Μ.Δαφέρμος \(2010\). Ποιοτική Έρευνα στην Ψυχολογία και την Εκπαίδευση: Θεωρητική και Ιστορική Οριοθέτηση του Πεδίου.](#) Στο Μ. Πουρκός & Μ.Δαφέρμος (επιμ.), *Ποιοτική έρευνα στην Ψυχολογία και στην Εκπαίδευση: επιστημολογικά, μεθοδολογικά και ηθικά ζητήματα.* Αθήνα: Τόπος.
- 3.6. Μ.Δαφέρμος, Μ. Σαματάς, Μ.Κουκουριτάκης & Σ.Χιωτάκης (2011). [Οι Κοινωνικές επιστήμες στον 21^ο αιώνα.](#) Αθήνα: Πεδίο (έκδοση της σχολής Κοινωνικών επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης).
- 3.7. Β. Αλεξίου & Μ.Δαφέρμος (2014). [Πρόλογος. Στο Β.Βολοσίνοφ, Μ.Μπαχτίν, Το πρόβλημα των ειδών του λόγου.](#) Αθήνα: Futura.
- 3.8. Μ.Σαματάς, Δ. Μυλωνάκης, Μ.Δαφέρμος, Α.Καστελλάκης (επιμ.) (2018). [Η Κρήτη στον 21^ο αιώνα: προβλήματα, προκλήσεις, προοπτικές.](#) Αθήνα: Πεδίο
- 3.9. A. Tanzi Neto, F. Liberali, & M. Dafermos (Eds.) (2020). [Revisiting Vygotsky for social change: Bringing together theory and practice.](#) New York: Peter Lang.

4. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- 4.1. Μ.Δαφέρμος, Δ.Πατέλη & Π.Παυλίδη (1995). [Ποια κληρονομιά απαρνούμαστε.](#) *ΟΥΤΟΠΙΑ*, Ν. 13, 55 - 67.
- 4.2. Μ.Δαφέρμος (1997). [Απόκρυψη και μεταμπίηση \(πολιτισμικές και κοινωνικές διαστάσεις του φαινομένου\).](#) *ΟΥΤΟΠΙΑ*, Ν. 25, 91 - 99.
- 4.3. [Μ.Δαφέρμος \(2002\). Διανόηση: η περίπτωση των Ρώσων επαναστατών - δημοκρατών της δεκαετίας του 1860.](#) *ΟΥΤΟΠΙΑ*, Ν.50, 123-146.
- 4.4. Μ.Δαφέρμος (2003). [Μια απόπειρα μεθοδολογικής κριτικής των κοινωνιολογικών ερμηνειών της εκπαίδευσης.](#) *ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ*, Ν.129, 91-107.
- 4.5. Μ. Δαφέρμος (2004). [Εκπαίδευση, κατάρτιση και ανάπτυξη της προσωπικότητας.](#) *Εκπαιδευτικά*, Τ.71-72, 189-199.
- 4.6. Μ.Δαφέρμος (2003). [Επιστήμη και δημιουργικότητα: μια απόπειρα ψυχολογικής ανάλυσης.](#) *Τετράδια Ψυχιατρικής*, Ν. 83, 111-128.

- 4.7. [Μ.Δαφέρμος \(2004\). Ο Σπινόζα και η Ψυχολογία. ΟΥΤΟΠΙΑ](#), 61, 101-122.
- 4.8. M.Dafermos & A. Marvakis (2004). [Ganzheitspsychologie through the eyes of L. S. Vygotsky. From Past to Future. Clark Papers on the History of Psychology](#), 5 (1), 54-65.
- 4.9. Μ.Δαφέρμος (2005). [Κριτική ανάλυση ορισμένων προσεγγίσεων του γνωστικού αντικειμένου της Ψυχολογίας. Τετράδια Ψυχιατρικής](#), Ν.88, 123-134.
- 4.10. Μ.Δαφέρμος (2005). [Ψυχολογία της δημιουργικότητας στην επιστήμη. Μελέτη περίπτωσης: η διαμόρφωση της πολιτισμικής-ιστορικής θεωρίας του L.Vygotsky. Ελεύθερα](#), τ.1, 61-79.
- 4.11. M. Dafermos (2006). [Psychology and Ethics: the double face of Janus. Eleftherna](#), Vol. 3, 97-110.
- 4.12. M. Dafermos, A. Marvakis & S. Triliva (2006). [“Critical Psychology in a Changing World”](#). Special Issue of “Annual Review of Critical Psychology”. M. Dafermos & A. Marvakis (2006). [Critiques in Psychology – Critical Psychology. Annual Review of Critical Psychology](#), No. 5, 1-20.
- 4.13. [M.Dafermos, A.Marvakis & S. Triliva \(2006\). De-constructing Psychology in Greece. Annual Review of Critical Psychology](#), No. 5, 180-191.
- 4.14. S. Triliva & M. Dafermos (2007). [Philosophical Dialogues as path to a more Positive Psychology. Journal of Community & Applied Social Psychology](#), Vol.18, 17-38.
- 4.15. Μ.Δαφέρμος (2008). [Μάθηση και ψυχική ανάπτυξη: η πολιτισμική-ιστορική προσέγγιση. Ουτοπία](#), 78, 157-176.
- 4.16. [Γ. Παναγής & Μ. Δαφέρμος \(2008\). Ψυχή, νους, και εγκέφαλος. Μια ιστορική αναδρομή των μεταξύ τους σχέσεων. Hellenic Journal of Psychology](#), Vol. 5, 324-366.
- 4.17. [Μ. Δαφέρμος \(2008\). Κοινωνικός κονστρουκτιονισμός και ανάλυση λόγου. Ελεύθερα](#), 4, 67-90.
- 4.18. [M.Dafermos & A. Marvakis \(2009\). Vermitteltes Erkennen der Welt. Lernen nach Sergei L. Rubinstein. Forum Kritische Psychologie](#), No 53, 71-100.

Το ίδιο αναδημοσιεύτηκε στο Rudolf Leiprecht, Seddik Bibouche (Hrsg.) (2011). BIS-Verlag der Carl von Ossietzky Universität Oldenburg „Nichts ist praktischer als eine gute Theorie“. Theorie, Forschung und Praxis im Kontext von politischer Kultur, Bildungsarbeit und Partizipation in der

- Migrationsgesellschaft (pp.41-76). Oldenburg: BIS-Verlag der Carl von Ossietzky Universitat Oldenburg. <http://oops.uni-oldenburg.de/1185/1/leinic11.pdf>
- 4.19. Μ.Δαφέρμος (επιμ.) (2012). [Σοβιετική Ψυχολογία: μια απόπειρα ιστορικής οριοθέτησης. Ουτοπία](#), Ν.101, 27-55.
- 4.20. Κ.Χατήρα & Μ.Δαφέρμος (2012). [Εισαγωγή του αφιερώματος. Η ψυχανάλυση σήμερα. Διερευνήσεις και προκλήσεις](#). *Ελεύθερα*, 5, 14-24.
- 4.21. Μ. Dafermos (2012). [Cultural-historical psychology and Marxism](#). *Cultural-Historical psychology*, 4, 114-121. This paper has been republished in M. Dafermos (2021). [Uma reflexão sobre as relações entre Teoria Histórico-Cultural e Marxismo](#). In Maria do Rosário Silva Resende, Priscilla Melo Ribeiro de Lima e Sostenes Cezar de Lima (orgs.), *Processos psicossociais e educacionais: reflexões teóricas, práticas e políticas da Psicologia*. Campinas: Alínea.
- 4.22. M. Dafermos, A. Marvakis, M. Mentinis, D. Painter & S. Triliva (2013). [This World is not Enough: the Dialectics of Critical Psychology](#). Special Issue of Annual Review of Critical Psychology. M. Dafermos (2013). [How has critical psychology changed in a changing world?](#) Editorial Vignette. *Annual Review of Critical Psychology*, 10, 1-34.
- 4.23. M. Dafermos (2013). [The social drama of Greece in times of the economic crisis and psychological therapies](#). *European Journal of Psychotherapy and Counseling*, 15 (4), 401-411.
- 4.24. M. Barahona, M. Luis de la Mata Benitez, M. Dafermos, & P. Hakkarainen (2014). [Moving with and Beyond Vygotsky. The 3rd International ISCAR Summer University for PhD Students](#). *Cultural historical Psychology*, 1, 104-106.
- 4.25. S. Triliva, C. Varvantakis & M. Dafermos (2014). [YouTube, young people, and the socioeconomic crises in Greece](#). *Information, Communication & Society*, 18 (4), 407-423.
- 4.26. M. Dafermos (2014). [Vygotsky's analysis of the crisis in psychology: Diagnosis, treatment, and relevance](#). *Theory & Psychology*, 24(2), 147-165.
- 4.27. Μ.Δαφέρμος (2010). [Πολιτισμική-ιστορική Ψυχολογία και δραματική τέχνη](#). *Τετράδια Ψυχιατρικής*, 112, σ.32-38.
- 4.28. M. Dafermos (2015). [Rethinking the Crisis in Social Psychology: A Dialectical Perspective](#). *Social and Personality Psychology Compass*, 9/8, 394–405.

- 4.29. A. Brailas, K. Koskinas, M. Dafermos, & G. Alexias (2015). [Wikipedia in Education: Acculturation and learning in virtual communities](#). *Learning, Culture and Social Interaction*, 7, 59-70.
- 4.30. [M.Dafermos \(2015\). Reflection on the Relationship between Cultural-historical Theory and Dialectics](#). *Psychological Science & Education*, 20 (3), 16–24.
- 4.31. M.Dafermos (2016). [Exploring the conduct of everyday life](#). *International Journal of Psychology & Behavior Analysis*, 2, 120.
- 4.32. [M. Dafermos \(2016\). Critical Reflection on the Reception of Vygotsky’s Theory in the International Academic Communities](#). *Cultural-Historical Psychology*, 12 (3), 27–46.
- Αναδημοσίευση του M.Dafermos (2015). Critical reflection on the reception of Vygotsky’s theory in the international academic communities. In B. Selau & R. Fonseca de Castro (Eds.), *Cultural-Historical Theory: Educational Research in Different Contexts* (pp.19-38). Porto Alegre: EDIPUCRS.
- This text has been republished in M.Dafermos (2017). A reflexão crítica sobre a recepção da teoria de Vigotski na comunidade acadêmica internacional. In Márcia A. Amador Mascia, Daniela Dias dos Anjos, Ana Luiza B. Smolka (orgs.), [Leituras de Vigotski. Debates Internationales](#) (pp.13-44). Sao Paulo: Mercado De Letras.
- 4.33. Α. Ακαλέστου, & Μ. Δαφέρμος (2016). [Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στη ψυχική και σωματική ανάπτυξη των παιδιών, των εφήβων και των νέων στην Ελλάδα: μία κριτική ανασκόπηση και μετα-ανάλυση των μελετών μεταξύ των ετών 2008 – 2015](#). *Ελεύθερα*, 8, 23-53.
- 4.34. [M.Dafermos \(2018\). Relating dialogue and dialectics: a philosophical perspective](#). *Dialogical Pedagogy*, 6, 1-18.
- 4.35. Μ.Δαφέρμος (2019). Το σφυρί και οι πρόκες. Προσεγγίζοντας τις «Ψυχολογίες Συμμόρφωσης». *Ελεύθερα*, 10, 1-6.
- Το άρθρο αναδημοσιεύτηκε στο Μ.Δαφέρμος (2020). Το σφυρί και οι πρόκες. Προσεγγίζοντας τις «Ψυχολογίες Συμμόρφωσης». [Misfit](#), 1.

- 4.36. [M. Dafermos, M. Kontopodis, & A.Chronaki \(2020\). Cultural-historical Activity Theory Travels to Greece: Actors, Contexts and Politics of Reception and Interpretation. *Cultural-Historical Psychology*, 16 \(2\), 33—41.](#)
- 4.37. [M.Dafermos \(2020\). The Metaphysics of Psychology and a Dialectical Perspective. *Theory & Psychology*, 31\(3\), 355-374.](#)
- 4.38. [M. Dafermos \(2021\). Rethinking the relationship between Marx's Capital and Hegel's Science of Logic: The tradition of creative Soviet Marxism. *Class & Capital*.](#)
- 4.39. [A. Venianaki, Eleni Timplalexi & Manolis Dafermos \(2021\). The medicalisation of learning difficulties through the prism of Bronfenbrenner’s bioecological approach: the case of the remote and mountainous areas of Chania Prefecture. *Outlines. Critical Practice Studies*, 22 \(01\), 138-180\).](#)

5.ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΟΥΣ

- 5.1. M.Дафермос (1993). [Становление научного мышления](#) (Το γίνεσθαι της επιστημονικής σκέψης). In M.Дафермос, M.Максимов & В.Кошел (Eds.), *Логика Истории и перспективы развития науки (Λογική της Ιστορίας και προοπτικές ανάπτυξης της επιστήμης)* (pp.152 – 168). Москва: Мысль.
- 5.2. M.Дафермос (2003). [Восхождение по каменистым тропам науки](#) (Η ανάβαση στα πέτρινα σκαλοπάτια της επιστήμης). In В.Кошел (Ed.), *Материалы Международной научной конференции* (Πρακτικά διεθνούς επιστημονικού συνεδρίου) (pp.65-69). Москва: Современный гуманитарный Университет-Московский Государственный Университет им.М.Ломоносова (Moscow: Moscow Modern Humanitarian University & M. V. Lomonosov Moscow State University).
- 5.3. M.Δαφερμάκης (2004). [Ιστορία της Παιδείας και Λογική της Ιστορίας](#). Στο Σ.Μπουζάκης (επιμ.), *Ιστορικές προσεγγίσεις της εκπαίδευσης* (σ.77-102). Αθήνα: Gutenberg.

- 5.4. Μ.Δαφέρμος (2006). [Η Μεθοδολογική Κρίση της Ψυχολογίας: Ιστορική Προέλευση και Σύγχρονες τάσεις](#). Στο Μ.Πουρκός (επιμ.), *Κοινωνικο-Ιστορικές και Πολιτισμικές Προσεγγίσεις στην Ψυχολογία, την Εκπαίδευση και την Τέχνη* (σ. 137-169). Αθήνα: Ατραπός.
- 5.5. Μ. Δαφέρμος (2006). [Πανεπιστήμιο, επιστήμη και κοινωνικός μετασχηματισμός στην ΕΣΣΔ](#). Στο Σ.Μπουζάκης (επιμ.), *Ιστορία της Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης* (σ.45-64). Αθήνα: Gutenberg.
- 5.6. Μ.Δαφέρμος (2008). [Σωματική ανεπάρκεια και εκπαίδευση \(η εμπειρία ενός σχολείου για παιδιά με ταυτόχρονη απώλεια όρασης και ακοής\)](#). Στο Μ.Πουρκός (επιμ.), *Ενσώματος νους, πλασιοθετημένη γνώση και εκπαίδευση* (σ.359-375). Αθήνα: Gutenberg.
- 5.7. Μ.Δαφέρμος, & Β.Μπαλή (2009). Η σημασία της βιωματικής εμπειρίας μέσω του παιχνιδιού στην εκπαίδευση ατόμων με μερική ή ολική απώλεια όρασης. Στο Μ.Πουρκός (επιμ.), *Τέχνη, παιχνίδι και αφήγηση. Ψυχολογικές και ψυχοπαιδαγωγικές διαστάσεις* (σ. 297-310). Αθήνα: Τόπος.
- 5.8. Σ. Τριλίβα, & Μ.Δαφέρμος (2008). [Ο ρόλος της ηθικής ευαισθησίας και των κωδίκων δεοντολογίας στην επαγγελματική πρακτική](#). Στο Τ. Αναγνωστοπούλου (επιμ.), *Ηθικά Ζητήματα στην Ψυχολογία* (σ. 51-90). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Ινστιτούτου Ψυχολογίας και Υγείας.
- 5.9. Μ.Δαφέρμος (2009). [Bakhtin και Freud: ένας ανολοκλήρωτος διάλογος](#). Στο Μ.Πουρκός (επιμ.), *Προοπτικές και όρια της διαλογικότητας στον Μιχαήλ Μπαχτίν* (σ. 315-332). Αθήνα: Πανεπιστήμιο Κρήτης.
- 5.10. Μ.Δαφέρμος (2009). Διαδικασίες πρόσληψης των μύθων από τα παιδιά: η προσέγγιση του L.Vygotsky και η κριτική του ηθικού διδακτισμού. Στο Μ.Πουρκός (επιμ.), *Τέχνη, παιχνίδι και αφήγηση. Ψυχολογικές και ψυχοπαιδαγωγικές διαστάσεις* (σ. 541-550). Αθήνα: Τόπος.
- 5.11. [Μ. Δαφέρμος \(2010\). Θετικισμός και ψυχολογική έρευνα: μια απόπειρα κριτικής θεώρησης](#). Στο Μ. Πουρκός & Δαφέρμος (επιμ.), *Ποιοτική έρευνα στην Ψυχολογία και στην Εκπαίδευση: επιστημολογικά, μεθοδολογικά και ηθικά ζητήματα* (σελ.225-250). Αθήνα: Τόπος.
- 5.12. Μ.Δαφέρμος (2011). [Επιστημολογική και μεθοδολογική οριοθέτηση της «Νέας Ιστορίας της Ψυχολογίας»](#). Στο Μ.Δαφέρμος, Μ.Σαματάς, Σ.Χιωτάκης & Μ.Κουκουριτάκης (επιμ.), *Οι Κοινωνικές επιστήμες στον 21^ο αιώνα* (σ.245-264). Ρέθυμνο: Πεδίο-Σχολή Κοινωνικών επιστημών του Πανεπιστημίου Κρήτης.

- 5.13. [Μ.Δαφέρμος \(2011\). Μεταφορές στην Ιστορία της Ψυχολογίας.](#) Στο Μ.Πουρκός & Ε.Κατσαρού (επιμ.), *Βίωμα, Μεταφορά, πολυτροπικότητα. Εφαρμογές στην επικοινωνία, την εκπαίδευση, τη μάθηση και τη γνώση* (σελ.179-189). Θεσσαλονίκη: Νησίδες.
- 5.14. [M.Dafermos, & A.Marvakis \(2011\). Mediated getting-to-know-the-world- Approaching learning with S.L. Rubinstein.](#) In P. Stenner, J. Cromby, J. Motzkau, J. Yen & Y.Haosheng (Eds.), *Theoretical Psychology: global transformations and Challenges* (pp.94-104). Ontario: Cactus Press.
- 5.15. [P. Ekkekakis & M. Dafermos \(2012\). Exercise is a many-splendored thing but for some it does not feel so splendid: Staging a resurgence of hedonistic ideas in the quest to understand exercise behavior.](#) In E.O. Acevedo (Ed.), *Oxford Handbook of Exercise Psychology* (pp. 295-333). New York: Oxford University Press.
- 5.16. [M.Dafermos \(2013\). Ancient Greek Philosophical Dialogue and Contemporary Psychology.](#) A.Marvakis, & J.Motzkau, & D. Painter, & R. C.Ruto-Korir, & G. Sullivan, & S.Triliva, & M. Wieser (Eds), *Doing psychology under new conditions* (pp.289-298). Concord, CA: Captus Press.
- 5.17. [M.Dafermos \(2014\). Reductionism.](#) In T.Teo (Ed.), *Encyclopedia of Critical Psychology*. Springer.
- 5.18. [M. Dafermos \(2014\). Psyche.](#) In T.Teo (ed.), *Encyclopedia of Critical Psychology*. Springer.
The text has been republished in [مانولیس ڈافرμوس. روانشناسی آشوری](#). (μετάφραση στην περσική γλώσσα). *Journal of Social Sciences & Humanities the Publication of the Institute for Social Sciences and Humanities* (Iran Academia). The Hague, The Netherlands Iran Academia Publications.
- 5.19. [M.Dafermos \(2014\). Soviet Psychology.](#) In T.Teo (ed.), *Encyclopedia of Critical Psychology*. Springer.
- 5.20. [M. Dafermos \(2015\). Activity theory.](#) In I. Parker (Eds.), *Handbook of Critical psychology* (pp.261-270). New York: Routledge.
- 5.21. [M.Dafermos, S.Triliva, C.Varvandakis \(2017\). Youth tubing the Greek crisis: a cultural-historical perspective.](#) In M. Kontopodis, C.Varvandakis & C.Wulf (Eds.), *Global Youth in Digital Trajectories* (pp.69-96). London: Routledge.

- 5.22. Λ.Ακαλέστου & Μ.Δαφέρμος (2017). Επιστημολογικός κατακερματισμός και ενοποίηση της σύγχρονης ψυχολογίας: προβλήματα και προοπτικές για την επιστήμη σε περιόδους κρίσης. Στο Κ.Κατσαρού & Μ.Παπανίκου (επιμ.), *Αναζητώντας τη χαμένη ενότητα της γνώσης. Πρακτικά 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου Επιστημολογίας* (σσ.53-66). Καβάλα: Σαίτα.
- 5.23. Μ.Δαφέρμος (2017). Στοχασμοί για τη σχέση διαλεκτικής και κοινωνικής επανάστασης. Στο [Οκτωβριανή επανάσταση και πρώιμος σοσιαλισμός στη Λογική της Ιστορίας](#) (σσ.251-272). Αθήνα: ΚΨΜ.
- 5.24. [M. Dafermos \(2017\). Posfácio. Movimentando-se com Vigotski e indo mais além em Tempos de crise social.](#) Márcia A. Amador Mascia, Daniela Dias dos Anjos, Ana Luiza B. Smolka (orgs.), *Leituras de Vigotski. Debates Internationales* (pp.131-134). Sao Paulo: Mercado De Letras.
- 5.25. Μ.Δαφέρμος (2019). Σοβιετική Ψυχολογία και Λογική της Ιστορίας στο ιστορικό γίνεσθαι της επιστήμης. Στο Δ.Πατέλης & Γ.Κακαρίνος, [Από τη Σοβιετική Ψυχολογία στη Λογική της Ιστορίας](#) (σελ.247-255). Αθήνα: ΚΨΜ.
- 5.26. [M.Dafermos \(2019\). Developing a dialectical understanding of generalization: an unfinished dialogue between Vygotsky and Davydov.](#) In C. Højholt & E. Schraube (Eds.), *Subjectivity and Knowledge: Generalization in the Psychological Study of Everyday Life* (pp.61-78): New York: Springer.
- 5.27. [M.Dafermos \(2020\). Reconstructing the fundamental ideas of Vygotsky's theory in the contemporary social and scientific context.](#) In A. Tanzi Neto, F. Liberali, & M. Dafermos (Eds.), *Revisiting Vygotsky for social change: Bringing together theory and practice* (pp.13-30). New York: Peter Lang.
- 5.28. Μ.Κοντοποδής, Μ.Δαφέρμος, & Α. Τανζι Νετο (2020). [“We are on fire”: Crisis as turning point, Vygotsky & Social change.](#) In A. Tanzi Neto, F. Liberali, & M. Dafermos (Eds.), *Revisiting Vygotsky for social change: Bringing together theory and practice* (pp.281-286). New York: Peter Lang.

6. ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ

- 6.1. [Μ.Δαφέρμος & Γ.Τσαούσης \(2011\). Οδηγός Συγγραφής διπλωματικών εργασιών. Τμήμα Ψυχολογίας /Πανεπιστήμιο Κρήτης.](#)
- 6.2. [Συνοπτικός οδηγός συγγραφής συστηματικής ανασκόπησης. Τμήμα Ψυχολογίας /Πανεπιστήμιο Κρήτης.](#)

7. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

- 7.1. [S.Triliva, M.Kontopodis, & M. Dafermakis, C. Varvandakis, \(Eds.\) \(2013\). Cross-cultural/ Trans-national Field Research Ethics Guide for Social Sciences. Athens, Greece: DIGIT-M-ED](#)

8. ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΠΙΜΕΛΕΙΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ

- 8.1. Μετάφραση (σε συνεργασία με Β. Αλεξίου) του βιβλίου του Β.Βολοσίνοφ (2009). *Ο λόγος στη ζωή και ο λόγος στην Ποίηση*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- 8.2. Επιμέλεια της μετάφρασης του κεφαλαίου L.Vygotsky (2009). *Η τέχνη ως κάθαρση*, στο Μ.Πουρκός (επιμ.), *Τέχνη, παιχνίδι, αφήγηση* (σ.170-194). Αθήνα: Τόπος.
- 8.3. Επιμέλεια της μετάφρασης του κεφαλαίου L.Vygotsky (2009). *Σχετικά με το πρόβλημα της ψυχολογίας της δημιουργικής εργασίας του ηθοποιού*. Στο Μ.Πουρκός (επιμ.), *Τέχνη, παιχνίδι, αφήγηση* (σ.195-207). Αθήνα: Τόπος.
- 8.4.Επιμέλεια της μετάφρασης του κεφαλαίου *Ψυχολογία: η εξέλιξη μιας επιστήμης* του βιβλίου των D.Schacter, D.Gilbert & D.Wegner *Ψυχολογία* (2012). (Σ.Βοσνιάδου υπεύθυνη της ομάδας).
- 8.5. Επιμέλεια (σε συνεργασία με Β.Αλεξίου) της μετάφρασης του βιβλίου Μ.Μπαχτίν, *Το πρόβλημα των ειδών του λόγου*. Αθήνα: Futura.

9. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

- 9.1. [Μ. Δαφέρμος \(2020\). Το «Πανεπιστήμιο-ΜακΝτόναλντς» και η παρακμή της ανώτατης εκπαίδευσης. Εφημερίδα των Συντακτών, 21.08.](#)
- 9.2. [Μ.Δαφέρμος \(2021\). Ο Θάνος Μικρούτσικος και η αισθητική της αντίστασης. Κριτική Εκπαίδευση, 1, 72-98.](#)
- 9.3. [Μ.Δαφέρμος \(2021\). Παράδοξα της επιστημονικής προόδου. Τρίτων. Περιοδικό του Πανεπιστημίου Κρήτης, τ.2, 19-20.](#)
- 9.4. [Μ.Δαφέρμος \(2021\). «Σχέδιο δράσης για το Πανεπιστήμιο του 2030»: το φάρμακο που γίνεται φαρμάκι. Εφημερίδα των Συντακτών, 24.11.](#)
- 9.5. [Μ.Δαφέρμος \(2021\). Μια κριτική εισαγωγή στην Επιστημολογία της Ψυχολογίας. Πρίσμα/Αυγή, 20/11.](#)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΕΣ

Στο περιοδικό *ΟΥΤΟΠΙΑ* (2003, Ν.55, σ.194-198) έχει δημοσιευτεί βιβλιοκριτική της Κατερίνας Μάτσα για το βιβλίο μου *Η πολιτισμική-ιστορική θεωρία του L.Vygotsky*. Αθήνα: Ατραπός, 2002. Σ' αυτή την βιβλιοκριτική - μεταξύ άλλων - αναφέρεται: «Πρόκειται για την καλύτερη μέχρι σήμερα μελέτη που έχει δημοσιευτεί στον ελληνικό χώρο με αντικείμενο τη ζωή και το έργο του μεγάλου σοβιετικού θεωρητικού της επιστήμης της Ψυχολογίας και ιδρυτή της σχολής που φέρει το όνομά του».

Στο περιοδικό *Ουτοπία* δημοσιεύτηκε βιβλιοκριτική της καθηγήτριας του Πάντειου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών Άννας Λυδάκη για το βιβλίο μου *Περιθωριοποίηση και εκπαιδευτική ένταξη* (Ουτοπία, 2008, Νο 81, 198-200). «Δεν περιορίζεται στην επιτόπια έρευνα του στους καταυλισμούς των Ρομ στο Ηράκλειο, η οποία ούτως ή άλλως είναι ενδιαφέρουσα. Εκείνο που θέλει να τονίσει κυρίως, και το παρουσιάζει με εξαιρετική σαφήνεια, ευαισθησία και επιστημονική τεκμηρίωση, είναι τα συσσωρευμένα προβλήματα και τα αδιέξοδα της εκπαιδευτικής πολιτικής».

[Ο Π.Σ.Κορδούτης προτείνει το βιβλίο «Το Ιστορικό γίνεσθαι της Ψυχολογίας» ως διδακτικό σύγγραμμα για το μάθημα *Ιστορία και συστήματα της Ψυχολογίας* που διδάσκεται στο Τμήμα](#)

Ψυχολογίας του Πάντειου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών με την παρακάτω κρίση:

«Το βιβλίο του Μ. Δαφέρμου επιχειρεί, σε εξαιρετικά καλογραμμένη γλώσσα και με υψηλό επιστημονικό ύφος την επιστημολογική, μεθοδολογική διερεύνηση της διαδικασίας εμφάνισης και διαμόρφωσης της επιστημονικής γνώσης που εμπίπτει στον χώρο της ψυχολογίας. Η οπτική του συγγραφέα προσιδιάζει σε αυτήν του φιλόσοφου της ιστορίας των επιστημών. Από τη σκοπιά αυτή εμβαθύνει σε ορισμένα κρίσιμα ζητήματα (ειδικότερα της αρχαίας περιόδου και της εποχής της ευρωπαϊκής φιλοσοφικής θεμελίωσης της ψυχολογίας) περισσότερο από τα άλλα δύο προτεινόμενα βιβλία και βοηθά ουσιαστικά στην συνθετική κατανόηση της πορείας της ψυχολογίας. Αποτελεί μειονέκτημα για τους στόχους του μαθήματος ότι δεν συζητά τις σχετικά πιο πρόσφατες εξελίξεις στην ιστορία της ψυχολογίας, εφόσον η πραγματεία φτάνει μέχρι και τα κινήματα του Αμερικανικού Δομισμού και Λειτουργισμού».

[Peter H. Sawchuk \(2021\). Review of the book Dafermos, M. \(2018\). Rethinking Cultural-Historical Theory: A Dialectical Perspective on Vygotsky. Springer. Adult Education Quarterly 2021, Vol. 71\(3\) 1–2.](#)

At just over 300 pages Manolis Dafermos's Rethinking Cultural-Historical Theory: A Dialectical Perspective on Vygotsky offers a good deal in one volume and is highly recommended. This is a collection of essays that speaks to the historical-societal origins of cultural-historical theory, many of its founding and ongoing debates, and especially L. S. Vygotsky's initiating role in it all. And, as the subtitle suggests, it offers one thing more: an emphasis on dialectics, those which undergird the theory and those that help explain the theory's development.

it is worth emphasizing a potent combination of features underlying the work as a whole. The book frames discussion regularly around aspects of intellectual biography (or, as the author phrases it so well: the "personal drama of ideas") relevant to an understanding of cultural-historical theory, Vygotsky, his colleagues, and that context. I suspect this would be attractive

to many readers, and all the more so since it is combined with a second feature. While the book operates from certain constellations of psychological debate, its actual contribution may be its concern for dialogue; specifically, that between research on mind, learning, and development on the one hand and philosophy on the other.

[V. A. Bazhanov \(2019\). "CULTURAL-HISTORICAL THEORY IN A DIALECTICAL OPTIC".](#)

[Review of the book: M. Dafermos. Rethinking Cultural-Historical Theory. A Dialectical Perspective to Vygotsky. Epistemology & Philosophy of Science, 56 \(4\), 237–243, DOI:10.5840/e](#)

“The book is devoted to the making of the cultural-historical approach in psychology in the works of Vygotsky. The author claims that Vygotsky, relying on the ideas of Spinoza, Hegel, Feuerbach and Marx, developed this approach by mastering the dialectical method in his Hegel-Marxist version. The atmosphere of the storm and the onslaught in the social and cultural life of the 1920s – early 1930s contributed to the formation of Vygotsky as a thinker with broad interests and deep philosophical background, who experienced several crises in his intellectual development. These crises forced him to qualitatively revise his ideas and, thus, substantially deepen and improve them. The author shows that Vygotsky’s literary origins allow his life compare with a drama, which accompanied by drama and the proliferation of ideas. This, in particular, expressed in his criticism of Gestalt psychology, theory of J. Piaget, ultimately a divergence of views with a number of his students who created Kharkov psychological school. Vygotsky left a great scientific legacy, which includes an analysis from the standpoint of the cultural-historical approach of the nature of consciousness, the relationship between thinking and language, the evolution of personality, a multitude of other psychological problems and art”.

[Priscila Nascimento Marques \(2020\). RESENHA DO LIVRO REPENSANDO A TEORIA HISTÓRICO-CULTURAL. UMA PERSPECTIVA DIALÉTICA A VIGOTSKI, DE MANOLIS](#)

[DAFERMOS. Book review Rethinking Cultural-Historical Theory. A dialectical perspective to Vygotsky, by Manolis Da](#)

“O livro *Rethinking Cultural-Historical Theory. A Dialectical Perspective to Vygotsky* (Repensando a Teoria Histórico-Cultural. Uma Perspectiva Dialética a Vigotski), do professor e pesquisador grego Manolis Dafermos, da Universidade de Creta, publicado em 2018 pela editora Springer, surge como uma ambiciosa empreitada que busca revisitar o pensamento vigotskiano a partir de uma abordagem dialética.

Trata-se de um projeto de grande relevância para o campo de estudos histórico-culturais, uma vez que realiza uma revisão não fragmentária da produção vigotskiana em cada uma de suas etapas, isto não pela mera justaposição de conceitos isolados e não interconectados. A obra apresenta um estudo minucioso e crítico das ideias de Vigotski em seu processo de desenvolvimento, em seu encadeamento conceitual. Dessa forma, o pensamento vigotskiano deixa de ser uma mera caixa de ferramentas com conceitos a serem aplicados ao gosto do pesquisador e se torna uma totalidade orgânica.

Dentre as muitas qualidades da obra, destaca-se o estilo claro e objetivo, proporcionado, entre outras coisas, pela apresentação dos capítulos na forma de ensaios individuais, cada um com resumo e bibliografia próprios. O trabalho favorecido, ainda, pelo acesso à bibliografia original em russo, tanto de Vigotski como de comentadores, condição particularmente relevante nessa área, tendo em vista as muitas distorções derivadas das obras em sua versão traduzida.

O alvo pretendido pelo estudo “mover-se com e além de Vigotski de forma dialética, repensando e dando continuidade ao desenvolvimento da teoria”. O livro de Dafermos, sem dúvida, oferece um passo consistente nessa direção, e o faz num sentido bastante profundo, isto, repensando a própria perspectiva sob a qual a teoria deve ser examinada, reestabelecendo a base e os alicerces sobre os quais a teoria pode encontrar formas novas e contemporâneas de desenvolvimento. As sementes, lançadas há cerca de um século, conduzem, segundo o pesquisador grego, a uma postura crítica e dialética e a uma prática transformadora em prol da emancipação social”.

Κρίσεις για το βιβλίο [Adolfo Tanzi Neto, Fernanda Liberali & Manolis Dafermos \(Eds.\) \(2020\), *Revisiting Vygotsky for Social Change Bringing Together Theory and Practice*. New York: PETER LANG.](#)

“This book comes from three well-respected scholars who are seen by many internationally as part of the next wave of Vygotskian theorists. They have put together a book which has attracted contributions from some of the most outstanding theorists working on the dialectical relation between theory and practice within Vygotskian studies. The names of these contributors alone will ensure that the collection of chapters will be bought and read. But the book is doing more than bringing together ideas from thoughtful contributors to the field. It is asking us to pause and to consider where the field of Vygotsky-informed research is going. They note the need now to look forward and, as valuable as the archive work has been, we need to consider how some of the key concepts in Vygotsky’s Marxist psychology allow us to address current pressing problems. The contributions come from people who choose to work at the margins of different disciplines, including psychology and linguistics, making this an exciting collection where the potential for links between chapters is strong. In short it is a coherent collection, discussing how a theory that was developed to address the challenges of revolutionary Russia can now address some of the problems currently facing us both nationally and globally.” (Anne Edwards, Professor Emeritus, Department of Education, University of Oxford, England)

“Cultural-historical psychology offers strong conceptual and methodological tools to understand and promote social innovation and change, which are most needed in a fast-changing society. Therefore, the book *Revisiting Vygotsky for Social Change: Bringing Together Theory and Practice* is much appreciated by students, academic researchers and practitioners. It gathers a range of talented colleagues and highly interesting ideas both at the theoretical and practical level. I'm happy to recommend it to my colleagues, students and librarians.” (Laure Kloetzer, Assistant Professor, Institute of Psychology and Education, University of Neuchâtel, Switzerland).

“The book is organized by three well recognized authors within cultural-historical studies, who have invited other very well know scholars in the field as contributors. These authors have important international collaborations and have an active participation in international forums in the field. The focus of the book is very original and interesting, bringing to light a critical perspective on the social significance of Vygotsky’s theory and the conceptual shift toward social change in the examination of human development and learning processes in the contemporary Vygotskian studies. The discussion related to the relevance of Vygotsky for social change is a novelty of the book that is welcome in the international community of Vygotskian studies.” (Fernando González Rey, Full Professor of Psychology, University Center of Brasília; Senior Research Collaborator, Faculty of Education, University of Brasília, Brazil)

[Στη βιβλιοκριτική Erwin Apitzsch για handbook of exercise psychology](#) – “a solid piece of work” υπάρχει η παρακάτω κρίση για την εργασία: “I would like to mention the chapter entitled “Exercise is a Many-Splendored Thing, but for Some It Does Not Feel so Splendid: Staging a Resurgence of Hedonistic Ideas in the Quest to Understand Exercise Behavior” by Ekkekakis and Dafermos, which was the highlight of the book for me. The authors state that cognitive models account for less than 25% of the variation in physical activity behavior, which means that most of the variance remains unexplained. This leads them to the importance of affective processes in decision making, where humans tend to do what makes them feel better and avoid what makes them feel worse. As a consequence, forthcoming studies must include the affective experience of physical activity. The authors conclude that the foundation has now been laid for the development of a hedonic theory of exercise behavior”.